

I. ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ

A. Αναθεώρηση του Συντάγματος

Το Σύνταγμα του 1975 έχει εξαντλήσει τα όρια του. Είναι επιτακτική η ανάγκη μιας γενναίας αναθεώρησης, για να σηματοδοτήσει τη νέα μεταπολίτευση που χρειάζεται η χώρα.

Επιδιώκουμε ένα Σύνταγμα λιτό, απλό, λειτουργικό, βασισμένο στις αρχές της ελευθερίας και του κράτους δικαίου. Προσαρμοσμένου στις σύγχρονες ανάγκες της χώρας, χωρίς φλύαρες, ξεπερασμένες και περιττές διατάξεις.

Το νέο Σύνταγμα πρέπει:

- Να αποτυπώνει νέες πολιτειακές ισορροπίες, ώστε να φύγουμε από το απολύτως πρωθυπουργοκεντρικό μοντέλο.
- Να διασφαλίζει την πλήρη διάκριση των εξουσιών.
- Να ενισχύει την πολιτική σταθερότητα.
- Να αποτυπώνει με σαφήνεια ότι η Ελλάδα είναι ένα σύγχρονο κοσμικό ευρωπαϊκό κράτος
- Να καταργεί σκανδαλώδη προνόμια του πολιτικού συστήματος.
- Να καταργεί διατάξεις που δεν ανταποκρίνονται στη σημερινή πραγματικότητα.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Προκειμένου να υπάρξει εξισορρόπηση του απολύτως πρωθυπουργοκεντρικού μοντέλου χρειάζεται η ενίσχυση των αρμοδιοτήτων του Προέδρου της Δημοκρατίας (ΠτΔ).
  - Ο Πρόεδρος έχει τη δυνατότητα να συγκαλεί με πρωτοβουλία του το Συμβούλιο των Πολιτικών Αρχηγών, το οποίο από άτυπο αποκτά θεσμικό χαρακτήρα.
  - Ο Πρόεδρος ορίζει τους προέδρους των Ανεξάρτητων Αρχών από κατάλογο που προτείνει η Βουλή.
  - Ο ΠτΔ μπορεί να κινήσει τη διαδικασία για τον δικαστικό έλεγχο της συνταγματικότητας ενός νομοσχεδίου. Επίσης αποσαφηνίζεται ώστε να ασκείται στην πράξη, η δυνατότητα αναπομπής ψηφισθέντων νομοσχεδίων.

Η εκλογή του ΠτΔ δεν μπορεί να αποτελεί παράγοντα πολιτικής ασφάλειας με τη

χρησιμοποίηση της διαδικασίας για την προσφυγή σε πρόωρες εκλογές. Ο ΠτΔ εκλέγεται από τη Βουλή. Στην 1η ψηφοφορία εκλέγεται αν εξασφαλίσει τα 2/3 της Βουλής, στη δεύτερη τα 3/5 και στην τρίτη ψηφοφορία αν εξασφαλίσει 160 ψήφους. Σε περίπτωση αδυναμίας εκλογής παρατείνεται αυτομάτως κατά 1 χρόνο η θητεία του εν ενεργεία Προέδρου για να μη διαλυθεί η Βουλή.

2. Το νέο Σύνταγμα πρέπει να βοηθάει στην ενίσχυση της πολιτικής σταθερότητας. Η κυβέρνηση εκλέγεται για 4 χρόνια. Σε περίπτωση προκήρυξης πρόωρων εκλογών, η κυβέρνηση εκλέγεται για τον χρόνο μέχρι τη συμπλήρωση της τετραετίας. Έτσι, δεν έχει ισχυρό κίνητρο για την προκήρυξη πρόωρων εκλογών επικαλούμενη προσηματικούς λόγους.

Περιορίζεται η καταχρηστική επίκληση του περίφημου «εθνικού θέματος εξαιρετικής σημασίας» για τη διάλυση της Βουλής, όποτε κρίνει η Κυβέρνηση ότι είναι σκόπιμη για την ίδια η άμεση προσφυγή στις κάλπες. Απαιτείται η πλειοψηφία 3 / 5 της Βουλής για κάτι τέτοιο.

3. Η Βουλή μπορεί με απόφαση της πλειοψηφίας του όλου αριθμού των βουλευτών να αποσύρει την εμπιστοσύνη της από την κυβέρνηση και να προτείνει νέο Πρωθυπουργό. Η πρόταση δυσπιστίας υποβάλλεται τουλάχιστον από το 1 / 5 του όλου αριθμού των βουλευτών.
4. Η συνταγματικότητα των νόμων κρίνεται από τα Ανώτατα Δικαστήρια.
5. Το Δικαστήριο που είναι αρμόδιο για την ανακήρυξη των συνδυασμών μπορεί να απαγορεύσει τη συμμετοχή στις εκλογές κόμματος το οποίο λειτουργεί ως παραστρατιωτική οργάνωση, προβαίνει σε αντιποίηση αρχής και η ηγεσία του παροτρύνει συστηματικά ή ανέχεται τη χρήση βίας.
6. Καταργούνται προνόμια του πολιτικού συστήματος. Αναθεώρηση του άρθρου 86, «περί ευθύνης υπουργών», έτσι ώστε τα αδικήματα που διαπράττουν οι υπουργοί να υπόκεινται στους ίδιους κανόνες παραγραφής με εκείνα των υπολοίπων πολιτών. Επίσης αναθεωρείται το άρθρο 62 που παρέχει ασυλία στους βουλευτές. Οι βουλευτές πρέπει να προσφεύγουν στην προστασία της Βουλής μόνον όταν θεωρούν ότι η δίωξή τους είναι πολιτική ή καταχρηστική. Όχι να τη διαθέτουν αυτοδίκαια, ακόμη και όταν κατηγορούνται για εγκλήματα του κοινού ποινικού δικαίου.
7. Προκειμένου να τεθεί τέλος στη “βιομηχανία” των αιφνιδιαστικών τροπολογιών, γεγονός που ευτελίζει το νομοθετικό έργο της Βουλής, προτείνεται η καθιέρωση αυξημένης πλειοψηφίας ούτως ώστε αυτές να γίνονται δεκτές και μόνο για να καλυφθούν πραγματικά επείγουσες ανάγκες.

8. Σχέσεις Εκκλησίας-Κράτους.

Πρόταση 1 : Υποστηρίζουμε την ουσιαστική και ειλικρινή επαναπλαισίωση των σχέσεων Κράτους - Εκκλησίας, έτσι ώστε να προσδιορίζεται και να αποσαφηνίζεται ο διακριτός ρόλος της Εκκλησίας, μέσα σε ένα κοινωνικό περιβάλλον πραγματικής θρησκευτικής ελευθερίας. Με την κατάργηση προνομίων και την εισαγωγή κανόνων για τη δίκαιη φορολόγηση και την αποτελεσματική αξιοποίηση της εκκλησιαστικής και μοναστικής περιουσίας, στο πλαίσιο ενός στρατηγικού σχεδιασμού για την ανάπτυξη.

Πρόταση 2 : Το άρθρο 3 καταργείται. Το άρθρο 13 τροποποιείται ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η θρησκευτική ελευθερία. Η οριοθέτηση των σχέσεων με την εκκλησία θα προβλέπονται από ειδικό νόμο.

9. Αναθεώρηση του άρθρου 16 ώστε να δίνεται η δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών Πανεπιστημίων. Σοβαρών και αξιόπιστων, με διαδικασίες αυστηρής πιστοποίησης, ελέγχου και διαρκούς αξιολόγησης, ώστε να τερματιστεί η απαράδεκτη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί σήμερα με τα “κατ’ ευφημισμόν” Πανεπιστήμια.

10. Αλλαγή της απαιτούμενης πλειοψηφίας για τη στελέχωση των Ανεξάρτητων Αρχών στα 3/5, όχι πλέον της Διάσκεψης των Προέδρων αλλά της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας.

11. Η Βουλή μπορεί να προχωρήσει στην αναθεώρηση άρθρων του Συντάγματος (εκτός από εκείνα που αφορούν στη μορφή του πολιτεύματος) με πλειοψηφία 3/5. Τα άρθρα που αναθεωρούνται δεν μπορούν να αναθεωρηθούν ξανά από την επόμενη Βουλή.

B. Χρηματοδότηση κομμάτων

- Ρόλος Ελεγκτικού Συνεδρίου στον έλεγχο του πολιτικού χρήματος (πόθεν έσχες, οικονομικά κομμάτων κ.τ.λ.) ώστε να μην είναι ελέγχοντες κι ελεγχόμενοι οι βουλευτές.
- Υποχρεωτική ηλεκτρονική ανάρτηση των οικονομικών των κομμάτων.
- Οι ιδιωτικές εισφορές δημοσιοποιούνται.

II. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Το Κράτος παραμένει ο «μεγάλος ασθενής». Τις πάγιες παθολογίες του ενίσχυσε η συγκυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ που οδηγεί τη Διοίκηση σε πρωτοφανή επίπεδα αναξιοκρατίας και κομματισμού. Παραμένει Πελατειακό, Συγκεντρωτικό, Αντι-αναπτυξιακό, Γραφειοκρατικό, Δυσλειτουργικό. Ως εκ τούτου παράγει χαμηλού επιπέδου δημόσιες πολιτικές και παρέχει εξίσου χαμηλού επιπέδου ποσοτικά και ποιοτικά αγαθά και υπηρεσίες στους πολίτες.

Έρθε ο καιρός για μια ριζική τομή στις δομές, το ρόλο, τον σκοπό και τις λειτουργίες του, ούτως ώστε να τεθεί στην υπηρεσία των πολιτών και να παίξει ουσιαστικό ρόλο στην ανασυγκρότηση της χώρας.

Για να γίνει αυτό χρειάζονται τολμηρές διαρθρωτικές-μεταρρυθμιστικές παρεμβάσεις σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Σχεδιασμός. Στόχοι. Χρονοδιάγραμμα. Διαφάνεια. Αξιοκρατία. Αξιολόγηση. Απολογισμός. Λογοδοσία. Χρειαζόμαστε ένα κράτος επιτελικό, λειτουργικό, αποκεντρωμένο, αποτελεσματικό. Στην υπηρεσία των πολιτών και της Ανάπτυξης. Χρειαζόμαστε μια Τοπική Αυτοδιοίκηση ανεξάρτητη, αναπτυξιακή, ανθρώπινη, υπεύθυνη για τις τοπικές υποθέσεις. Γι αυτό πρέπει να αλλάξουν τρεις “ροές”: ανθρώπων, υπηρεσιών, πόρων.

A. ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Επανεξέταση του πλέγματος των αρμοδιοτήτων, ιδίως της Κεντρικής Διοίκησης. Κατάργηση πολλών λεπτομερειακών και επικαλυπτόμενων αρμοδιοτήτων και αντικατάσταση τους από ευρύτερες ομάδες «πεδίων πολιτικής».
- Συστηματική αποκέντρωση αρμοδιοτήτων προς την Αυτοδιοίκηση, με ενίσχυση της διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας των Ο.Τ.Α. Βασικά χαρακτηριστικά (ορισμένα εξ αυτών προϋποθέτουν συνταγματική αναθεώρηση):
  - Επαναπροσδιορισμός των αρμοδιοτήτων όλων των επιπέδων διοίκησης με βάση τις αρχές της εγγύτητας και της επικουρικότητας. Κατάργηση, στη βάση συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος, όλων των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων των Υπουργείων και ανάθεση - όσων εξ αυτών πρέπει να διατηρηθούν - στην Τ.Α. ή σε αποκεντρωμένους φορείς, στο πλαίσιο του άρθρου 102 του Συντάγματος.

2. Άμεση περιστολή των δομών με συγχώνευση-κατάργηση όσων ο σκοπός εκλείπει ή υπερκαλύπτεται από κάποιον άλλον οργανισμό.
3. Δραστική μείωση του όγκου των συμβούλων του πολιτικού προσωπικού. Τα πολιτικά γραφεία ως δημόσιες υπηρεσίες καταργούνται.
4. Δημιουργία Ανεξάρτητης Αρχής Δημόσιας Διοίκησης η οποία συντονίζει κι εποπτεύει τον ανασχεδιασμό και ελέγχει την αξιοκρατία.
5. Αξιολόγηση. Κάθε δομή και κάθε πρόσωπο αξιολογείται μέσα από αντικειμενικές και αδιάβλητες διαδικασίες τις οποίες ελέγχει το ΑΣΕΠ ο ρόλος του οποίου αναβαθμίζεται. Η αμοιβή συνδέεται με την απόδοση. Οι αποδοτικοί υπάλληλοι επιβραβεύονται. Υπάλληλοι που κρίνονται επανειλημμένα ανεπαρκείς από τις θεσμοθετημένες διαδικασίες αξιολόγησης απομακρύνονται. Κάθε Δημόσια Υπηρεσία πρέπει να παρουσιάζει μαζί με το Σχέδιο Προϋπολογισμού κι ένα Σχέδιο Δράσης. Σ' αυτό θα παρουσιάζεται ο στρατηγικός σκοπός της, οι επιχειρησιακοί στόχοι και οι δράσεις που απαιτούνται για την επιτυχία τους, καθώς και οι δείκτες αξιολόγησης και παραγωγικότητας. Όλα αυτά θα αναρτώνται στο Διαδίκτυο σε μια διευρυμένη εκδοχή της «Διαύγειας» μαζί με τους συγκεκριμένους υπαλλήλους τους οποίους οι πολίτες θα πρέπει να γνωρίζουν.
6. Οι Γενικοί Γραμματείς των Υπουργείων επιλέγονται μετά από ανοιχτό διαγωνισμό, ύστερα από προκήρυξη της θέσης, για πενταετή θητεία.
7. Η επιλογή των θέσεων ευθύνης στο Δημόσιο γίνεται με ανοιχτές διαδικασίες που εξασφαλίζουν αξιοκρατία και διαφάνεια στη βάση συγκεκριμένων περιγραμμάτων θέσεων.
8. Δημιουργείται Ανώτατο Δημοσιοϋπαλληλικό Σώμα, μέσω των διαδικασιών αξιολόγησης, σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης. Οι υπάλληλοι αυτοί έχουν υψηλότερες αποδοχές, μπορούν να παραμένουν στην Υπηρεσία για μεγαλύτερο χρόνο και μπορούν να μετακινούνται για κάλυψη αναγκών και αντιμετώπιση προβλημάτων εκεί όπου κρίνεται κάθε φορά αναγκαίο.
9. Θεσμοθετείται η Κάρτα του Πολίτη. Κάθε πολίτης έχει μια Κάρτα κι έναν Αριθμό (ΑΦΜ, ΑΜΚΑ, ΑΔΤ) για όλες τις συναλλαγές του με το Δημόσιο.
10. Όλες οι συναλλαγές του πολίτη με το Δημόσιο γίνονται μέσω των

αναβαθμισμένων ΚΕΠ.

11. Θεσμοθετείται η κινητικότητα πόρων και υπαλλήλων ώστε να υπάρχει μεταφορά εκεί όπου κάθε φορά υπάρχουν οι μεγαλύτερες ανάγκες, με σεβασμό στη, συνταγματικά προβλεπόμενη, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Ο.Τ.Α.
12. Όλες οι αποφάσεις και τα έγγραφα του Δημοσίου αναρτώνται στη «Διαύγεια». Όλες οι συμβάσεις και οι προμήθειες στο Δημόσιο δημοσιεύονται στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημόσιων Συμβάσεων.
13. Κάθε προσπάθεια του πολίτη να μελετήσει την υφιστάμενη νομοθεσία σκοντάφτει στις ατελείωτες διατάξεις, άρθρα, νόμους και εδάφια προηγούμενων νόμων. Υποστηρίζουμε την έκδοση ενός τελικού, κωδικοποιημένου κειμένου μετά από τις τροποποιήσεις που δέχεται ένας νόμος. Το έργο αυτό αναλαμβάνει η Ανεξάρτητη Αρχή Δημόσιας Διοίκησης.

Β.ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Για να αλλάξει το υπερ-συγκεντρωτικό και υδροκέφαλο κράτος είναι απαραίτητο να ενισχυθεί αποφασιστικά ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις έχουν βασικούς άξονες.

- Την οικονομική αυτοτέλεια.
- Τη θεσμική αυτονομία.
- Τον αυτοέλεγχο.

Για να αποκτήσουν οι Δήμοι την οικονομική τους αυτοτέλεια,

- Μεταφέρουμε πόρους στους ΟΤΑ με βασική πηγή εσόδων έναν βελτιωμένο και αντικειμενικό φόρο ακινήτων. Κατά τον τρόπο αυτό προσβλέπουμε σε δικαιότερη κατανομή των βαρών στους δημότες/πολίτες και αποτελεσματικότερη είσπραξη εφόσον η φορολόγηση θα είναι άμεσα συνδεδεμένη με ανταποδοτικά οφέλη.
- Μεταφέρουμε άμεσα πλήθος αρμοδιοτήτων στους τομείς της Φορολόγησης, της Χωροταξίας, Παιδείας, Πρόνοιας και Υγείας, Πολιτισμού, Αναπτυξιακών Προγραμμάτων, της εσωτερικής οργάνωσης και διοίκησης.

Θεωρούμε την Αυτοδιοίκηση ως θεσμό τόνωσης της ανάπτυξης, της παραγωγής και

της τοπικής επιχειρηματικότητας.

- Ενίσχυση του ρόλου των δύο βαθμών Τ.Α. στον αναπτυξιακό προγραμματισμό και την υλοποίηση των επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ. Απλοποίηση των διαδικασιών όσον αφορά τα έργα των Ο.Τ.Α. Αξιολόγηση των αποτελεσμάτων και της επίτευξης των στόχων των αναπτυξιακών προγραμμάτων και όχι απλώς της απορροφητικότητας. Δομική αναδιάρθρωση του συστήματος χρηματοδότησης της αναπτυξιακής προσπάθειας μέσω του Π.Δ.Ε.
- Μετατροπή των Περιφερειακών Ταμείων Ανάπτυξης σε Επενδυτικά Ταμεία με ανακυκλούμενα κεφάλαια.
- Ανάπτυξη, συντήρηση, διακίνηση και εκμετάλλευση της δημόσιας πληροφορίας (π.χ. γεωχωρικά δεδομένα) ανήκει στην Τ.Α., ενίσχυση αξιοποίησής της.
- Οι Ο.Τ.Α. αναλαμβάνουν κάθε αρμοδιότητα που σχετίζεται με την αγροτική ανάπτυξη και τον πρωτογενή τομέα και ασκείται σε τοπικό επίπεδο.
- Αναδιάρθρωση του παλαιωμένου παραγωγικού προτύπου με έμφαση σε πρωτοβουλίες και σε επενδύσεις πράσινης ανάπτυξης. Ενεργοποίηση και συνέργεια της κοινωνικής και ιδιωτικής οικονομίας στην τοπική ανάπτυξη, νέα κοινωνική επιχειρηματικότητα, προώθηση κοινωνικών συμφώνων ανάπτυξης. Ενίσχυση του κλίματος επιχειρηματικότητας σε τοπικό επίπεδο με τη δημιουργία δομών φιλοξενίας, ενίσχυσης και συμβουλευτικής, ιδιαίτερα των νεοφυών επιχειρήσεων.

Εξετάζουμε τη δημιουργία Μητροπολιτικών Δήμων, βάσει των ευρωπαϊκών μητροπολιτικών προτύπων.

- Ενίσχυση της συνεργασίας και των συνεργειών Δημόσιου- Ιδιωτικού τομέα με αναπτυξιακό περιφερειακό περιεχόμενο.
- Μετάβαση στις “Εξυπνες Πόλεις”: Αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων ΤΠΕ και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ηλεκτρονικοποίηση επικοινωνιών, υιοθέτηση σύγχρονων εφαρμογών “internet of things”, προώθηση ανοικτών δεδομένων, ανοικτού λογισμικού.
- Εξορθολογισμός θεσμικού πλαισίου περί ελέγχου νομιμότητας. Επικαιροποίηση διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου. Άμεσος κοινωνικός

έλεγχος και κοινωνική λογοδοσία. Εισαγωγή συστημάτων διοίκησης ολικής ποιότητας.

- Άνοιγμα στην «κοινωνία των πολιτών» - εξωστρέφεια - θεσμοθέτηση διαδικασιών διαβούλευσης ως προαπαιτούμενο αυτοδιοικητικών αποφάσεων.
- Επανασχεδιασμός της καταστατικής θέσης των αιρετών, ώστε να μην περιλαμβάνει αντικίνητρα για την ευρύτερη δυνατή συμμετοχή στις δημοκρατικές διαδικασίες.
- Υποστήριξη/ενίσχυση/διευκόλυνση της “Τοπικής Διπλωματίας”, δηλαδή της συνεργασίας των Ο.Τ.Α. με αυτοδιοικητικούς φορείς άλλων Κρατών και της συμμετοχής τους στα ευρωπαϊκά - διεθνή αυτοδιοικητικά όργανα, με στόχο την άντληση τεχνογνωσίας αλλά και πόρων.

Γ. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Η σημασία του συστήματος απονομής της Δικαιοσύνης είναι θεμελιώδης, υπό πολλές έννοιες:

- για τη λειτουργία των θεσμών και του κράτους δικαίου,
- για την προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών,
- για την καταπολέμηση της διαφθοράς,
- για την οικονομική ανάπτυξη.

Η βελτίωση της ταχύτητας και της ποιότητας απονομής της Δικαιοσύνης και η εμπέδωση της ανεξαρτησίας της αποτελούν ζητήματα προτεραιότητας και πρωταρχικούς όρους για την έξοδο της χώρας από την κρίση.

Προκειμένου, λοιπόν, η Ελληνική Δικαιοσύνη να αποκτήσει ξανά τη θέση που της αρμόζει, είναι αναγκαίο να εφαρμοσθεί ένα ολοκληρωμένο Εθνικό Σχέδιο, μια συμπαγής, συνεπής δέσμη ενεργειών, μια συμφωνία όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την άμεση βελτίωση του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας του ελληνικού δικαιοδοτικού μηχανισμού.

Συνάμα, κάθε συμφωνία αυτού του βεληνεκούς, κάθε στρατηγικό πλαίσιο τέτοιου βάθους πρέπει κατ' ανάγκη να περιλαμβάνει δομικές Μεταρρυθμίσεις για ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό δικαιοδοτικό σύστημα.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

- Να ολοκληρωθεί το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Ηλεκτρονική Δικαιοσύνη, που έχει καταρτιστεί από το 2011 για τη μηχανοργάνωση και την ηλεκτρονική διασύνδεση όλων των δικαστηρίων της χώρας.
- Να ενθαρρυνθούν έμπρακτα οι εναλλακτικές μορφές επίλυσης των διαφορών, όπως η διαμεσολάβηση και η δικαστική μεσολάβηση αλλά και ο θεσμός του plea bargaining στις ποινικές δίκες.
- Να αναδιαμορφωθεί και εκσυγχρονισθεί η βασική νομοθεσία μας (Ποινική Δικονομία, Ποινικός Κώδικας, Διοικητική Δικονομία, Σωφρονιστικός Κώδικας, Οικογενειακό Δίκαιο).
- Να χαραχθεί εκ νέου ο ελληνικός δικαστικός χάρτης για τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Ένας "Καλλικράτης" για τη Δικαιοσύνη.
- Να ιδρυθούν εξειδικευμένες δικαστικές δομές (λ.χ για υποθέσεις εταιρικού δικαίου, οικογενειακό δικαστήριο κ.α.).
- Να θεσπισθεί το Σώμα δικαστικών εμπειρογνομόνων, βοηθών δικαστών και δικαστικής αστυνομίας.
- Να επανεξετασθεί το σύστημα της αξιολόγησης δικαστών και δικαστηρίων, σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.
- Να ενισχυθεί το αυτοδιοίκητο των δικαστηρίων, με μέριμνα για την επιμόρφωση των δικαστών που διευθύνουν δομές.
- Να προστατευθεί η ανεξαρτησία της δικαστικής από την εκτελεστική εξουσία, με την ενεργή εμπλοκή της Βουλής στη διαδικασία επιλογής της ηγεσίας της Δικαιοσύνης. Να αναθεωρηθεί η σχετική διάταξη του Συντάγματος.
- Να επανεξετασθεί και να ορθολογικοποιηθεί το κόστος πρόσβασης στη Δικαιοσύνη, ειδικά για ευπαθείς ομάδες. Να ενισχυθεί ουσιαστικά η νομική βοήθεια σε όσους πραγματικά την έχουν ανάγκη, για κάθε δικαιοδοσία καθώς και ο αυτεπάγγελτος διορισμός συνηγόρου.

III. ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Η Ελλάδα τα τελευταία χρόνια, είναι παγιδευμένη σε ένα φαύλο κύκλο οικονομικής καχεξίας και κρίσης με χαρακτηριστικά την καθίζηση των επενδύσεων, την αδυναμία παραγωγής διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και τη συνεχώς μειούμενη ανταγωνιστικότητα. Αποτέλεσμα η μείωση του ΑΕΠ, η μεγάλη αύξηση της ανεργίας και η όξυνση του φαινομένου της φυγής στο εξωτερικό επιχειρήσεων, κεφαλαίων, αλλά και πολύτιμων ανθρώπινων πόρων, της νέας γενιάς.

Όλα αυτά, μέσα σε ένα κλίμα πολιτικής αστάθειας, αναποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης, πολυνομίας που εκτρέφει την ανομία, έλλειψης κλίματος ασφάλειας για την γρήγορη απονομή της δικαιοσύνης, καθυστέρησης της παιδείας να προσαρμοστεί στα σύγχρονα δεδομένα και στις νέες δεξιότητες που απαιτούνται.

Οι κίνδυνοι για το μέλλον, οικονομικό και κοινωνικό, πολλαπλασιάζονται μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον που τροφοδοτεί την έλλειψη εμπιστοσύνης, ενώ μονιμοποιεί την εξάρτηση της χώρας από τη χρηματοδότησή της από το εξωτερικό, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την εθνική μας κυριαρχία και αξιοπρέπεια. Εγκλωβίζει δε τη χώρα στο «μέσον» της διεθνούς αγοράς (stuck in the middle), ως μη ανταγωνιστικής, τόσο ως προς τις χώρες χαμηλού κόστους όσο και ως προς τις χώρες προϊόντων υψηλής τεχνολογίας και υπηρεσιών.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, έχει γίνει φανερό ότι δεν είναι βιώσιμος, ούτε κοινωνικά αποδεκτός, ο τύπος της ανάπτυξης που επικεντρώνεται στην εκτεταμένη και διάχυτη φοροδιαφυγή, στο χαμηλό κόστος εργασίας, στην προνομιακή σχέση με το κράτος, στην περιφρόνηση των οικολογικών περιορισμών, στη μικρή συνεισφορά της γνώσης και της τεχνολογίας στην επιχειρηματική και οικονομική δραστηριότητα.

Οι προοδευτικές και παραγωγικές δυνάμεις της χώρας έχουν καθήκον να ανατρέψουν αυτόν τον φαύλο κύκλο, διαμορφώνοντας ένα Σχέδιο Ανασυγκρότησης που θα προκύψει μετά από ευρύτατο διάλογο με όλες τις παραγωγικές, κοινωνικές και πολιτικές δυνάμεις της χώρας, ούτως ώστε η αναγέννηση της χώρας να γίνει κτήμα της πλειοψηφίας του ελληνικού λαού, μέσα από την υιοθέτηση μιας νέας Κοινωνικής Συμφωνίας.

Ένα τέτοιο νέο πλαίσιο που θα χτίζει την απαραίτητη αξιοπιστία και συναίνεση και θα προσφέρει την αναγκαία σταθερότητα προσδοκιών για να γίνει και πάλι η Ελλάδα επενδυτικός προορισμός, θα περιλαμβάνει διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, διοικητικές βελτιώσεις, νέα φορολογική δομή και χρηματοδοτικά εργαλεία.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Α. Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική

- Η Ελλάδα θα πρέπει να επανατοποθετηθεί δυναμικά στο διεθνή καταμερισμό, αξιοποιώντας τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα, με διαρθρωτικές αλλαγές σε τομείς που να δίνουν έμφαση στις επενδύσεις, στο ανθρώπινο κεφάλαιο (παιδεία, κατάρτιση, σύγχρονες δεξιότητες), στην έρευνα-καινοτομία, στη διασύνδεση παιδείας-έρευνας-παραγωγής και στους θεσμούς που συνδέονται άμεσα με την επιχειρηματικότητα και την ανάπτυξη (δημόσια διοίκηση και αυτοδιοίκηση, δικαιοσύνη).
- Το νέο παραγωγικό μοντέλο της χώρας δεν πρέπει να βασίζεται κυρίως στην εσωτερική κατανάλωση, αλλά σε νέες παραγωγικές δραστηριότητες, σε διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα και υπηρεσίες, ούτως ώστε να δοθεί ισχυρή ώθηση στην αύξηση των εξαγωγών.
- Τα ζητήματα ανταγωνισμού πρέπει να τεθούν ως υψηλή προτεραιότητα της αναπτυξιακής πολιτικής, αφήνοντας πίσω το παλιό καθεστώς ολιγοπωλίων, καρτέλ και κλειστών αγορών. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού και όλες οι Ανεξάρτητες Αρχές πρέπει να αποκτήσουν μεγαλύτερη δύναμη, σεβασμό και εξουσίες, ούτως ώστε να είναι εύκολη η πρόσβαση νέων παικτών στην αγορά.
- Απελευθερώσεις αγορών (σύμφωνα με τις οδηγίες ΟΟΣΑ) και ταχεία προώθηση των αποκρατικοποιήσεων, με κύριο κριτήριο την επενδυτική και αναπτυξιακή τους δυναμική και τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων απασχόλησης.
- Υιοθέτηση πολιτικών και κινήτρων που να οδηγούν σε μεγαλύτερες επιχειρήσεις, μέσω αυξήσεων κεφαλαίου, επενδυτικών σχημάτων συνεργασιών, ομαδοποιήσεων (clustering) για να μπορέσουν να ανοιχτούν στο διεθνή ανταγωνισμό, θεραπεύοντας μια από τις βασικές παθογένειες της επιχειρήσεων ελληνικής οικονομίας που έχουν σχέση με το μικρό μέγεθός των.
- Παρεμβάσεις για να μειωθούν κόστη όπως
  - κόστος χρήματος με τη μείωση των επιτοκίων,
  - κόστος ενέργειας
  - κόστος μεταφορών και

- μη μισθολογικό κόστος.
- Ανάγκη ενός νέου κοινωνικού διαλόγου με τον κόσμο της εργασίας για να υποβοηθηθεί η ανάπτυξη και να γίνεται συγκροτημένα η αναδιανομή των κοινωνικών πόρων ούτως ώστε να επιτυγχάνεται η συμμετοχή όλης της κοινωνίας στην ανάπτυξη, με την μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση.
- Σε μια χώρα με 1,5 εκ. ανέργων, χρειάζονται μέτρα αύξησης της απασχόλησης και όχι περαιτέρω απορρύθμισης της εργασίας και κοινωνικής επισφάλειας. Η μετάβαση της οικονομίας σε σταθερή ανάπτυξη με τη δημιουργία βιώσιμων θέσεων εργασίας και κοινωνική συνοχή είναι μείζονος σημασίας.
- Η προστασία της εργασίας, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις και οι συμβάσεις εργασίας, ο αξιοπρεπής κατώτατος μισθός δεν εξασφαλίζουν μόνο το επίπεδο διαβίωσης για τους εργαζομένους αλλά συμβάλλουν και στη δημιουργία νέου πλούτου, συνιστούν σημαντικό παράγοντα για την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων της χώρας και καθιστούν βιώσιμο το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης καθώς και σταθερό το χρηματοπιστωτικό σύστημα

B. Επενδυτικό Σοκ και Ρόλος του Κράτους

- Χρειαζόμαστε ένα νέο επενδυτικό σοκ, τέτοιο που να φέρει επενδύσεις και νέες βιώσιμες θέσεις απασχόλησης στην χώρα, επενδύσεις της τάξεως των 10 δις. ευρώ ετησίως για τα επόμενα χρόνια, πέρα από τους πόρους του ΕΣΠΑ και των υπόλοιπων ευρωπαϊκών προγραμμάτων.
- Οι νέες επενδύσεις δεν μπορεί παρά να είναι κυρίως ιδιωτικές, ελληνικές και ξένες, με δεδομένη τη σημερινή επενδυτική αδυναμία του Κράτους, τη συνεχή συρρίκνωση του προγράμματος δημόσιων επενδύσεων, αλλά και την καχεξία του τραπεζικού συστήματος.
- Όμως, ο ρόλος του Κράτους σήμερα είναι κρίσιμος στην αποκατάσταση της πολιτικής σταθερότητας και της επιτελικής του λειτουργίας στην αγορά καθώς και στην άρση των ανισοτήτων, στη δημιουργία ευνοϊκού επενδυτικού περιβάλλοντος με την οικοδόμηση κλίματος εμπιστοσύνης που θα αντιμετωπίζει φιλικά την επιχειρηματικότητα. Μόνο ένας τέτοιος ρόλος μπορεί να θεραπεύσει τις ασθένειες που επέφερε ο κυρίαρχος κρατισμός, τόσο στην κοινωνία όσο και στην συμπεριφορά των ίδιων των επιχειρήσεων.
- Πλήρη αναδιοργάνωση και αξιολόγηση των διαδικασιών και των δομών του Κράτους (reengineering), με κεντρική επιδίωξη τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών του, τη μείωση του κόστους του, την εξυπηρέτηση με κανόνες και έλεγχο της επενδυτικής και επιχειρηματικής προσπάθειας.

- Ταχύτατη αδειοδότηση όλων των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μέσω διαδικασιών «μιας στάσης» (one stop shop), την ενδυνάμωση της υπηρεσίας fast truck με πραγματικές εξουσίες για τις μεγάλες επενδύσεις, τη χρησιμοποίηση ορκωτών και πιστοποιημένων ιδιωτικών εταιρειών στη άσκηση ελεγκτικών διαδικασιών.

Γ. Νέα Δομή του Φορολογικού Συστήματος

- Επαναπροσέγγιση του φορολογικού συστήματος, με μείωση των φόρων των επιχειρήσεων και την επιβολή πολυετούς ισχύος του, με την όποια αλλαγή να απαιτεί αυξημένες κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες. Έχει αποδειχθεί ότι η συνεχής αύξηση των φορολογικών συντελεστών, αυξάνει τη φοροδιαφυγή και μειώνει τις επενδύσεις και τα φορολογικά έσοδα.
- Υποβοήθηση μέσω φορολογικών κινήτρων των νέων επιχειρήσεων, της νέας τεχνολογίας, της καινοτομίας, της εξωστρέφειας.
- Η σημερινή ευρωπαϊκή «ορθοδοξία» ακολουθεί την προοδευτική φορολόγηση των ατομικών εισοδημάτων, σαν κύριο εργαλείο αναδιανομής, την οποία κατά προτεραιότητα στηρίζουμε. Ωστόσο, μπορεί να συζητηθεί μελλοντικά, μετά από ενδελεχή έρευνα και διάλογο, και η σκοπιμότητα της καθιέρωσης ενιαίων φορολογικών συντελεστών για τα ατομικά εισοδήματα, στα πρότυπα που ήδη ισχύουν για τις επιχειρήσεις, με ταυτόχρονες αναδιανεμητικές πολιτικές μέσω φορολογικών πιστώσεων από τον κρατικό προϋπολογισμό με κοινωνικά κριτήρια. Καμία ιδέα, καμία καινοτομία δεν περισσεύει από την προοδευτική συμμαχία στην αναζήτηση μιας ανατροπής του σημερινού αδιέξοδου δρόμου.
- Επανεξέταση των συντελεστών του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας για τις υπηρεσίες, ώστε να βρεθεί μια ισορροπία κινήτρων που να αντιμετωπίζει την εκτεταμένη φοροδιαφυγή.
- Εφαρμογή της φορολογικής λογικής «πρώτα φορολογείς την κατανάλωση, μετά τα εισοδήματα και στο τέλος την παραγωγή που δημιουργεί εισοδήματα και ενισχύει την ζήτηση». Με την ίδια αντίστροφη σειρά καθορίζονται και οι προτεραιότητες ελάφρυνσης της φορολογίας.
- Εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων για να καταπολεμηθεί η φοροδιαφυγή και να διευρυνθεί η φορολογική βάση, καθώς η νέα τεχνολογική και ψηφιακή

επανάσταση αλλάζει ριζικά την οικονομία και καταργεί εν πολλοίς τα σύνορα. Αυστηρή και συστηματική αντιμετώπιση κάθε παραβατικότητας.

- Απόδοση της φορολογίας των ακινήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, η οποία έτσι θα εξασφαλίσει την πλήρη οικονομική της αυτοδυναμία, ενισχύοντας τις εξουσίες της στο πλαίσιο της αρχής της επικουρικότητας. Παράλληλη κατάργηση του συμπληρωματικού φόρου που οδηγεί σήμερα σε απουσία επενδύσεων στην ακίνητη περιουσία.

Δ. Χρηματοδοτικά Εργαλεία

- Αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, ώστε να μειωθούν οι ανάγκες ετήσιας εξυπηρέτησής του που σήμερα περιορίζουν τις αναπτυξιακές προοπτικές.
- Διεύρυνση της χρήσης του μηχανισμού των αμοιβαία επωφελών συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα.
- Αποτελεσματική αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων (ΕΣΠΑ, πακέτο Γιούνκερ και άλλα) ώστε να προκαλέσουν μόχλευση πρόσθετων ιδιωτικών πόρων.
- Γρήγορη εκκαθάριση των επιχειρηματικών «κόκκινων δανείων» και των εταιρειών «ζόμπι», που σήμερα απομυζούν πολύτιμους κοινωνικούς πόρους και στρεβλώνουν τον υγιή ανταγωνισμό.
- Υιοθέτηση δράσεων που να αυξάνουν τη ρευστότητα της ελληνικής οικονομίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με συνδυασμό κινήτρων ώστε να επιστρέψουν στις ελληνικές τράπεζες κεφάλαια που σήμερα είναι στο εξωτερικό ή και στο εσωτερικό, ούτως ώστε να επιτευχθεί η άρση των ελέγχων κεφαλαίου (capital controls). Δεν νοείται πρόγραμμα ανάπτυξης με capital controls. Αλλά και την εκ νέου έγκριση για δημιουργία νέων τραπεζών και την ενίσχυση άλλων δράσεων που μπορούν να προσφέρουν κεφάλαια στην οικονομία, όπως η κατάργηση του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων και η ελάφρυνση του φόρου υπεραξίας στις μεταβιβάσεις επιχειρήσεων.
- Δημιουργία Ταμείου Ανάπτυξης για την Ελλάδα, μέσα από την αξιοποίηση του πακέτου Γιούνκερ, το οποίο θα απευθύνεται κατά άμεσο τρόπο, αποκλειστικά σε ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Η υλοποίηση ενός τέτοιου Προγράμματος Ανασυγκρότησης της χώρας περνάει μέσα από την διαμόρφωση μιας νέας συμφωνίας με τους εταίρους μας, η οποία, πριν από όλα, πρέπει να προετοιμαστεί σωστά, να είναι παραμετροποιημένη και να έχει συμφωνηθεί με τους κυριότερους κοινωνικούς εταίρους και παραγωγικούς

φορείς.

Στο πλαίσιο αυτό θα μπορέσουμε να πείσουμε ότι χαμηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα, στο 2% του ΑΕΠ για τα επόμενα χρόνια, μπορούν να συμβάλουν καλύτερα στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και ευστάθεια του ελληνικού οικονομικού συστήματος. Μόνο έτσι θα αποκαταστήσουμε την αξιοπιστία της χώρας για να απαιτήσουμε τόσο μια νέα συμφωνία όσο και χαμηλότερα πρωτογενή πλεονάσματα.

IV. ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Η οικονομική κρίση έχει αυξήσει τις κοινωνικές ανισότητες και έχει δημιουργήσει μεγάλες ομάδες νεόπτωχων που στερούνται βασικά αγαθά.

Η κατάσταση αυτή όξυνε τα ήδη υπάρχοντα προβλήματα του Κράτους Πρόνοιας στην Ελλάδα το οποίο χαρακτηρίστηκε ιστορικά από δυσανάλογα μεγάλες δημόσιες δαπάνες σε σχέση με τα οφέλη που απολαμβάνουν οι πολίτες.

Η πολυδιάσπαση, η απουσία κεντρικού σχεδιασμού και εποπτείας, η ασαφής χρηματοδότηση και η αδυναμία ανάδειξης της αναπτυξιακής διάστασης της κοινωνικής πολιτικής αποτελούν κεντρικά προβλήματα.

Σήμερα απαιτούνται σημαντικές προοδευτικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και η συγκρότηση ενός **Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας** το οποίο θα προωθεί τη κοινωνική συνοχή και θα περιορίζει τις αρνητικές συνέπειες της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης

A. Αρχές - Στόχοι

Σύμφωνα με τις αρχές του Κράτους Πρόνοιας, το Σύστημα Κοινωνικής Προστασίας αποτελεί αναπτυξιακό παράγοντα και εγγυητή των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών, ενώ παράλληλα ανταποκρίνεται στις διεθνείς προδιαγραφές των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των δικαιωμάτων των επιμέρους κοινωνικών ομάδων, όπως είναι τα παιδιά, οι γυναίκες, οι μετανάστες, τα ΑμεΑ κλπ (Συμβάσεις ΟΗΕ και Συμβουλίου της Ευρώπης).

Γνώμονας των μεταρρυθμίσεων είναι η κοινωνική επένδυση, η κοινωνική καινοτομία και η κοινωνική οικονομία με τις οποίες επανασχεδιάζεται η

αναδιανεμητική διαδικασία και προωθείται η τριπλή αποστολή του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας:

1. Η παροχή υψηλής ποιότητας **υπηρεσιών φροντίδας** των εξαρτημένων ατόμων (παιδιά, ηλικιωμένοι, ΑμεΑ κλπ) για όλους τους πολίτες χωρίς διακρίσεις (καθολικές υπηρεσίες).
2. Η εξασφάλιση επίπεδου **αξιοπρεπούς διαβίωσης** των κοινωνικών ομάδων που στερούνται των απαραίτητων πόρων και πλήττονται περισσότερο από τη κρίση (δίκτυ ασφαλείας από την ακραία φτώχεια)
3. Η προάσπιση των **ανθρώπινων δικαιωμάτων** κοινωνικών ομάδων που υφίστανται διακρίσεις λόγω φύλου, φυλετικής και εθνικής καταγωγής, αναπηρίας, σεξουαλικής επιθυμίας κ.τ.λ. (ίσες ευκαιρίες για όλους)

Η μεταρρυθμιστική προσπάθεια αποβλέπει στην μετάβαση από προσεγγίσεις που ευνοούσαν την ιδρυματοποίηση, την επιδοματική πολιτική και την εκ των υστέρων αποκατάσταση του προβλήματος προς προσεγγίσεις που ευνοούν τις **ανοικτές δομές, το εγγυημένο κοινωνικό εισόδημα κάθε πολίτη, την πρόληψη των κοινωνικών προβλημάτων και την προάσπιση των βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων.**

Ενδεικτικές ενέργειες για καθολικές υπηρεσίες φροντίδας

- Γενίκευση της λειτουργίας ολοήμερων βρεφονηπιακών σταθμών και σχολείων για τη διευκόλυνση της απασχόλησης των γονέων.
- Επέκταση των ανοικτών Κέντρων ημερήσιας Φροντίδας ηλικιωμένων και των προγραμμάτων ενεργούς γήρανης.
  - Ανάπτυξη υποστηρικτικών υπηρεσιών για την αυτόνομη διαβίωση και τη προώθηση των ίσων ευκαιριών για τα ΑμεΑ.
- Ενίσχυση και γενίκευση της «Βοήθειας στο Σπίτι» και της «νοσηλείας κατ' οίκον» για όλα τα άτομα που δεν μπορούν να μετακινηθούν .
- Εκσυγχρονισμός του συστήματος αναδοχής παιδιών και περίθαλψης των απροστάτευτων ανηλίκων.

Ενδεικτικές ενέργειες για την εξασφάλιση επιπέδου αξιοπρεπούς διαβίωσης

Επέκταση του κοινωνικού εγγυημένου εισοδήματος με τρεις πυλώνες:

- την εισοδηματική ενίσχυση.
- τη διευκόλυνση πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες.
- τη στέγαση και την ενεργό υποστήριξη της εργασιακής επανένταξης.

Ενδεικτικές ενέργειες για την προάσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων

- Ενίσχυση των δομών και των υπηρεσιών που απευθύνονται σε ευάλωτες ομάδες, όπως είναι οι αιτούντες άσυλο, οι εξαρτημένοι από ουσίες, τα θύματα βίας λόγω φύλου, τα θύματα trafficking, οι οροθετικοί, οι αποφυλακισμένοι και άλλοι.
- Εντατικοποίηση της διαδικασίας παροχής ασύλου.
- Επέκταση των προγραμμάτων απεξάρτησης (ουσίες, αλκοόλ, κάπνισμα κλπ)
- Προγράμματα κοινωνικής επανένταξης των αποφυλακισμένων.
- Εκστρατείες ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης σε θέματα βίας λόγω φύλου, trafficking, ξενοφοβικών, σεξιστικών και ομοφοβικών συμπεριφορών.

B. Φορέας Υλοποίησης-Θεσμικές Αλλαγές

Στον τομέα της Κοινωνικής προστασίας το κράτος έχει **επιτελικό ρόλο** σχεδιασμού, εποπτείας και αξιολόγησης. Το Υπουργείο συντονίζει και διασυνδέει τις Υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο με την χρήση πληροφορικών συστημάτων εθνικής εμβέλειας.

Η προσαρμογή στην κοινότητα και η υλοποίηση των υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας γίνεται αποκλειστικά από **τους Δήμους**, ώστε να μειωθεί η απόσταση ανάμεσα στη Δημόσια Διοίκηση και τον πολίτη, να αντιμετωπισθούν καλύτερα συγκεκριμένες ανάγκες της τοπικής κοινωνίας και να βελτιωθεί η εξυπηρέτηση του πολίτη σε ποιότητα και ταχύτητα.

Πρωθείται η **πολυεπίπεδη διακυβέρνηση** στο τοπικό επίπεδο για την σύμπραξη έργων δημοσίου οφέλους, σε σύνδεση αφενός με το εθνικό ασφαλιστικό σύστημα και αφετέρου σε συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών (εθελοντές, μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς).

Η συμβολή της τοπικής κοινωνίας σε όλα τα στάδια υλοποίησης της κοινωνικής πολιτικής από τη λήψη αποφάσεων μέχρι την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την αξιολόγησή τους, στοχεύει στη μείωση της γραφειοκρατίας, την αμεσότερη δημοκρατία, τη μείωση του κόστους, τον περιορισμό της διαφθοράς, και την ενίσχυση του κοινωνικού ελέγχου.

Ενδεικτικές ενέργειες

- Θεσμική ολοκλήρωση της **μεταφοράς των αρμοδιοτήτων** προς τους Δήμους (π.χ. Κέντρα Πρόνοιας) και τις Περιφέρειες (Κλειστές δομές κοινωνικής προστασίας, φιλανθρωπικά Ιδρύματα κλπ).

- Σύνταξη **Χάρτη Κοινωνικών Αναγκών** (συλλογή ποσοτικών και ποιοτικών δεδομένων, βάσει δεικτών, με τη συμβολή επιστημονικών οργανισμών, όπως το Ε.Κ.Κ.Ε)
- Σύνταξη **Χάρτη Ποιότητας Κοινωνικών Δομών και Υπηρεσιών Φροντίδας**, με στόχο τον καλύτερο σχεδιασμό των κοινωνικών παρεμβάσεων
- Διατύπωση ποιοτικών προδιαγραφών των υπηρεσιών και ενιαίων κανόνων παρακολούθησης και αξιολόγησης των δομών (για τους οργανισμούς του δημοσίου των δήμων και των Μ.Κ.Ο).
- Αξιοποίηση συλλογικών πρωτοβουλιών (όπως η δημιουργία της «Βουλής της Κοινωνίας των Πολιτών»), για τη διάδοση της εθελοντικής προσφοράς αλλά και την πιστοποίηση και τον κοινωνικό έλεγχο των Μ.Κ.Ο. και των εθελοντικών οργανώσεων. Στόχος η ανάπτυξη του κοινωνικού κεφαλαίου στη χώρα μας και ο αποτελεσματικός έλεγχος των Μ.Κ.Ο.)
- Δημιουργία **κοινωνικών συμπράξεων** σε επίπεδο Δήμου σε πεδία κοινωνικής πολιτικής και δραστηριοποίηση της κοινωνίας των πολιτών και των τοπικών οργανώσεων κοινωνικού έργου.

Γ. Χρηματοδότηση-Πόροι

Η χρηματοδότηση του Συστήματος Κοινωνικής Προστασίας γίνεται μέσω **Αυτοτελών Κοινωνικών Πόρων** που προέρχονται από τον Προϋπολογισμό, το Ασφαλιστικό Σύστημα, τη φορολογία εισοδήματος και άλλες πηγές.

Στόχος η διάθεση του 1% του προϋπολογισμού, δηλαδή η κατανομή των δαπανών για το Κράτος Πρόνοιας ως εξής: 19% Συνταξιοδοτικό, 6% Υγεία και 1 % Πρόνοια. Οι κοινωνικές δαπάνες θα πρέπει να εξαιρεθούν από τη ρήτρα μηδενικού ελλείμματος και τον μηχανισμό αυτόματου περιορισμού.

Ο αναδιανεμητικός ρόλος του Κράτους Πρόνοιας στηρίζεται στην εφαρμογή της αρχής της καθολικότητας (π.χ. παιδικοί σταθμοί για όλα τα παιδιά) σε συνδυασμό με την εφαρμογή μιας μορφής ανταποδοτικότητας (π.χ. χαμηλή οικονομική συμμετοχή των γονέων ανάλογα με το εισόδημα).

Η **Κοινωνική Επιταγή** (που εκδίδεται σε συνέχεια της φορολογικής δήλωσης) αποτελεί ένα καινοτόμο εργαλείο διαχείρισης των κοινωνικών πόρων με το οποίο εξασφαλίζεται το δικαίωμα του πολίτη για πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες και ταυτόχρονα προσαρμόζει το κόστος τους στην οικονομική δυνατότητα των δικαιούχων.

Η επίτευξη οικονομικών κλίμακας και ο **εξορθολογισμός του κόστους λειτουργίας** των δομών και υπηρεσιών, μέσω συγχωνεύσεων, αποτελεί βασικό στόχο των

μεταρρυθμίσεων (π.χ. του ΕΚΚΑ με τον ΕΟΠΥΥ, των Κέντρων Κοινωνικής Πρόνοιας, Νομικών Προσώπων κοινωφελούς προσφοράς κλπ)

Η ανάπτυξη **ενιαίων πληροφορικών συστημάτων** και βάσεων δεδομένων αφενός για τις κοινωνικές δομές και τις υπηρεσίες και αφετέρου για τους δικαιούχους θα εξυπηρετήσει τον στόχο του εξορθολογισμού των δαπανών με παράλληλη βελτίωση της εξυπηρέτησης των πολιτών.

Ο σχεδιασμός **πilotικών προγραμμάτων** κοινωνικής πολιτικής που χρηματοδοτεί το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και άλλοι ευρωπαϊκοί και διεθνείς πόροι, θα συμβάλει στην διερεύνηση καινοτομικών τρόπων κοινωνικής παρέμβασης και στην αποτελεσματική αξιοποίηση των κοινοτικών πόρων.

IV. ΥΓΕΙΑ

Η εξαετής κρίση και ύφεση επέφεραν δραστικές μεταβολές στις υπηρεσίες υγείας. Δεν είναι όλες προς το χειρότερο, αλλά δεν τείνουν και όλες προς το καλύτερο, αν ως τέτοιο οριστεί η κανονικότητα με βάση την εφαρμογή των επιστημονικών δεδομένων της ιατρικής, η επικράτηση του δημόσιου χαρακτήρα, η ενίσχυση της κοινωνικής αλληλεγγύης και της αξιοκρατίας.

Στην εξαετία έχουν σημειωθεί:

- Σημαντική υποχρηματοδότηση.

- Μείωση της φαρμακευτικής δαπάνης περίπου 50%, οριζόντια. Η διαμάχη για το μοίρασμα της εναπομένουσας πίττας εξακολουθεί μεταξύ των κρίκων της αλυσίδας (εταιρίες εισαγωγών, βιομηχανία, αποθήκες, φαρμακεία, ιατρική συνταγογράφηση) και μεταξύ παλιών και νέων «παικτών» της αγοράς.

- Πλήρης επικράτηση, σε χρόνο ρεκόρ, της ηλεκτρονικής συνταγογράφησης.

- Δραστική μείωση του “ιατρικού πληθωρισμού”, μέσω της μετανάστευσης 16.000 από τους 72.000 γιατρούς, με ανεπιθύμητο αποτέλεσμα την κρίση ποιότητας λόγω της απώλειας ανταγωνιστικών νέων επιστημόνων.

- Κατάργηση των δυσλειτουργικών, αντιπαραγωγικών, αμφίβολης ποιότητας υπηρεσιών των εν πολλοίς πελατειακών και διαπλεκόμενων ασφαλιστικών οργανισμών. Η θεσμοθέτηση του ΕΟΠΥΥ και του ΠΕΔΥ αποτελούν τομές. Έχουν, όμως, πολλές αδυναμίες και πάσχουν από έλλειψη μεταρρυθμιστικής πνοής.

-Η διοικητική δομή αντί να βελτιώνεται έχει γίνει πιο γραφειοκρατική, αναποτελεσματική και αναντίστοιχη με τις ανάγκες. Η κρίση κορυφώνεται με την πολιτική διαχείριση της κυβέρνησης λαμβάνοντας δραματικές διαστάσεις στη λειτουργία των Νοσοκομείων, την αποδιάρθρωση της πρωτοβάθμιας περίθαλψης και την επιβίωση του ιδιωτικού τομέα.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι μεταρρυθμίσεις που προτείνουμε θέλουμε να έχουν την αμεσότερη δυνατή χρηστικότητα, δηλαδή να αυξάνουν τη προσβασιμότητα στις υπηρεσίες υγείας, οι οποίες πρέπει να είναι ασφαλείς και ποιοτικές δαπανώντας, ως ποσοστό του ΑΕΠ, όσα και οι άλλες χώρες της ευρωζώνης.

A. Υπηρεσίες Υγείας για Όλους

- Ηλεκτρονική Κάρτα Υγείας για κάθε πολίτη που έχει ΑΜΚΑ και για τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών τους.
- Η ΗΔΙΚΑ μετεξελίσσεται σε αυτοτελή ευέλικτο φορέα με εξειδικευμένη στελέχωση, που θα αναλάβει την ψηφιοποίηση κάθε διοικητικής, οικονομικής και ιατρικής λειτουργίας.
- Διαμόρφωση ενός βασικού πακέτου πρωτοβάθμιων και νοσοκομειακών παροχών για κάθε ασφαλισμένο.
- Για τα άτομα με οικογενειακό εισόδημα κάτω από το όριο της σχετικής φτώχειας, που πιστοποιείται με διαφάνεια, μηδενική συμμετοχή στο φάρμακο και στη χρήση των υπηρεσιών του ΕΣΥ. Για τους υπόλοιπους, η ίδια συμμετοχή στο φάρμακο διαμορφώνεται με βάσει εισοδηματικά κριτήρια. Εξαιρούνται οι χρόνιοι πάσχοντες σοβαρών νοσημάτων.
- Τις δαπάνες των ανέργων για περίθαλψη και φάρμακο επωμίζεται ο ΟΑΕΔ.
- Η υπολειπόμενη χρηματοδότηση καλύπτεται από τον κρατικό προϋπολογισμό.

B. Προτεραιότητα στην Πρόληψη-Προαγωγή Υγείας

- Για κάθε υγιή πολίτη δωρεάν υποχρεωτικοί εμβολιασμοί και εφαρμογή διατομεακών προγραμμάτων Προαγωγής και Αγωγής Υγείας στους χώρους εκπαίδευσης, εργασίας και κατοικίας, στους τομείς της διατροφής, του καπνίσματος, της άσκησης, του αλκοόλ, των σεξουαλικά μεταδιδόμενων νοσημάτων και της οδικής συμπεριφοράς.
- Οργάνωση Εθνικών Προγραμμάτων Προσυμπτωματικού Ελέγχου για τους προλήψιμους καρκίνους και τα καρδιαγγειακά νοσήματα.
- Παροχή υποχρεωτικού πακέτου για την υγιεινή του στόματος σε όλα τα παιδιά

- Επανεκκίνηση της αντικαπνιστικής εκστρατείας με αυστηρή και λειτουργική εφαρμογή της απαγόρευσης του καπνίσματος στους δημόσιους κλειστούς χώρους.
- Ενίσχυση των υπηρεσιών και των δράσεων Δημόσιας Υγείας για την καταπολέμηση των επιδημιών, την ασφάλεια των τροφίμων, την ποιότητα του νερού.

Γ. Ολοκληρωμένη Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (ΠΦΥ)

- Δημιουργία Εθνικού Δικτύου ΠΦΥ, με Κέντρα Υγείας σε Καλλικρατικούς Δήμους και 24ωρης λειτουργίας στα μεγάλα αστικά κέντρα με διατομεακή στελέχωση και την αναγκαία εργαστηριακή υποδομή.
- Τοπικά Δίκτυα ΠΦΥ σε όλη τη χώρα με τη συμμετοχή των Κέντρων Υγείας, των Δημοτικών Πολυϊατρείων και των συμβεβλημένων μονάδων και γιατρών του ιδιωτικού τομέα (κατόπιν πιστοποίησης)
- Παροχή Οικογενειακής Ιατρικής, με χρέη οικογενειακού γιατρού στους γιατρούς των Κέντρων Υγείας ή σε συμβεβλημένους ιδιώτες γιατρούς. Κάθε οικογενειακός γιατρός παρέχει κυρίως υπηρεσίες προληπτικής ιατρικής και εκδίδει παραπομπές για εργαστηριακές εξετάσεις και νοσοκομειακή περίθαλψη.
- Διασύνδεση της ΠΦΥ με την Αυτοδιοίκηση για υλοποίηση ιατροκοινωνικών υπηρεσιών, όπως Βοήθεια στο Σπίτι, κατ' οίκον νοσηλεία.

Δ. Σύγχρονα Δημόσια Νοσοκομεία

- Επανασχεδιασμός του νοσοκομειακού χάρτη για τη βέλτιστη οργάνωση και κατανομή κλινικών και εργαστηρίων με βάση τις ανάγκες υγείας του πληθυσμού κάθε Περιφέρειας.
- Δυνατότητα παροχής Πρώτων Βοηθειών σε κάθε πολίτη σε λιγότερο από 30 λεπτά και πρόσβαση εντός μιας ώρας σε τμήμα επειγόντων περιστατικών.
- Θεσμοθέτηση του «Βασικού Νοσοκομείου» για κάλυψη πληθυσμού ως 100.000 (κυρίως νησιωτικών και περιοχών). Στελεχώνεται με τις βασικές-απαραίτητες ειδικότητες και είναι διασυνδεδεμένο με Νοσοκομείο Αναφοράς. Ενισχύεται με συμβούλους ειδικοτήτων είτε από τους ιατρούς της περιοχής είτε με επισκέπτες από το Νοσοκομείο Αναφοράς.
- Ενίσχυση και περαιτέρω ανάπτυξη των σύγχρονων μονάδων και υπηρεσιών, όπως είναι οι Μονάδες Ημερήσιας Νοσηλείας (ΜΗΝ), τα χειρουργεία ημέρας, ξενώνες.
- Ίδρυση Κέντρων Ειδικοτήτων, π.χ. νευροχειρουργικό, θωρακοχειρουργικό, ΩΡΛ, με συνενώσεις αντίστοιχων τμημάτων.
- Επέκταση της ολοήμερης λειτουργίας στο χειρουργικό τομέα.

Ε. Εθνική Στρατηγική για χρόνιες παθήσεις και νεοπλάσματα

- Δημιουργία Δικτύων για κάθε ασθενή με χρόνια πάθηση σε πρώτη φάση στο διαβήτη, τις δυσλιπιδαιμίες, την υπέρταση, τη χρόνια αποφρακτική πνευμονοπάθεια, τον παρκινσονισμό και τις άνοιες.
- Κάθε Δίκτυο περιλαμβάνει Ινστιτούτο/Εθνική Επιτροπή που εγκρίνει πρωτόκολλα-κατευθυντήριες οδηγίες, πιστοποιεί και αξιολογεί τα Κέντρα Αναφοράς.
- Τα Κέντρα Αναφοράς, με έδρα το Περιφερειακό Νοσοκομείο, έχουν διεπιστημονική στελέχωση και κατάλληλο εξοπλισμό για την ολιστική αντιμετώπιση του χρόνιου ασθενή, με έμφαση στην πρόληψη και την Αγωγή Υγείας.
- Νοσηλεία των ασθενών με καρκίνο μόνο σε δευτεροβάθμιες πιστοποιημένες δομές και η εφαρμογή χημειοθεραπειών κοντά στην κατοικία του ασθενή.

ΣΤ. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού

- Θεσμοθέτηση Επιστημονικών Εταιριών για τις κύριες ιατρικές ειδικότητες.
- Ίδρυση ενιαίων Εκπαιδευτικών Κέντρων που παρέχουν ειδικότητα με επαναπροσδιορισμό κριτηρίων αναγνώρισης και καθιέρωση του θεσμού της υποχρεωτικής συνεχιζόμενης επαγγελματικής ανάπτυξης, αξιοποιώντας τις προτάσεις της αρμόδιας επιτροπής του ΚΕΣΥ.
- Ενίσχυση του νοσηλευτικού προσωπικού του ΕΣΥ. Οργάνωση προαιρετικού προγράμματος ειδίκευσης των νοσηλευτών.
- Νέο σύστημα εργασιακών σχέσεων στο Ιατρικό Σώμα του ΕΣΥ, που περιλαμβάνει αριθμό θητειών και μετά μονιμοποίηση, ως πλήρους απασχόλησης με συνεχή αξιολόγηση.
- Νέο σύστημα μισθών και αμοιβών όλων των κλάδων με τακτικό μισθό, πρόσθετες αμοιβές από πράξεις που εκτελούνται εντός νοσοκομείου στην ολόκληρη λειτουργία και έσοδα από ερευνητικά προγράμματα. Υπό προϋποθέσεις δυνατότητα άσκησης ιδιωτικού έργου εκτός Νοσοκομείου.
- Στα Νομαρχιακά και βασικά Νοσοκομεία θεσμοθετούνται επιπρόσθετα ειδικά επιδόματα όλων των στελεχών υγείας από πόρους που μπορεί να διαθέτουν οι τοπικές κοινωνίες.

Ζ. Επαρκής και ορθολογική χρηματοδότηση

- Επιδίωξη οι δημόσιες δαπάνες υγείας να σταθεροποιηθούν στο 6% του ΑΕΠ.
- Δεσμευτικοί προϋπολογισμοί για κάθε Υγειονομική Περιφέρεια, Νοσοκομείο και Κέντρο Υγείας. Μεταβίβαση πόρων στις περιπτώσεις διαπεριφερειακών ροών και μειωμένης αποδοτικότητας μονάδων
- Χρηματοδότηση της ΠΦΥ-Πρόληψης με τουλάχιστον το 15% των δημόσιων δαπανών υγείας.

- Διεύρυνση της χρηματοδοτικής βάσης με διαρθρωτικές αλλαγές και εναλλακτικές πηγές, όπως ο υπολογισμός των ασφαλιστικών εισφορών με πρόσθετο κριτήριο τη προστιθέμενη αξία και συμπράξεις με τον ιδιωτικό τομέα που αυξάνουν τις επενδύσεις του ΕΣΥ.
- Δημιουργία θεσμών και διαδικασιών πιστοποίησης όλων των ιδιωτικών και δημόσιων μονάδων υγείας με τη σύσταση Επιστημονικού Φορέα Πιστοποίησης Υπηρεσιών Υγείας.
- Έλεγχος της δημόσιας δαπάνης υγείας προς τον συμβεβλημένο ιδιωτικό τομέα μέσω πρωτοκόλλων, προδιαγραφών ποιότητας και αυστηρών ελέγχων.
- Θεσμική και λειτουργική αναβάθμιση με μετασχηματισμό του ΕΟΠΥΥ ως δημόσια «Ασφαλιστική Εταιρεία», υπό την εποπτεία του Υπουργείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με ρόλο καθολικού αγοραστή από όλες τις πιστοποιημένες δημόσιες και ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας. Καθεστώς ενιαίας τιμολόγησης και κανόνων, κατόπιν διαπραγμάτευσης. Υιοθέτηση νέων μεθόδων, όπως οι συμφωνίες όγκου - τιμής και καταμερισμού του ρίσκου.
- Επαναλειτουργία του μηχανισμού για την εφαρμογή, παρακολούθηση και αναθεώρηση των Κλειστών Ενιαίων Νοσηλίων, DRGs (KEN).Τιμολόγηση των εργαστηριακών και απεικονιστικών πράξεων.

Η. Αποτελεσματική και Αξιοκρατική Διοίκηση

- Μετατροπή του ΕΣΥ σε σύγχρονο Δημόσιο Οργανισμό με αξιοκρατική διοίκηση σε όλα τα επίπεδα.

Πρόταση: Θεσμοθέτηση Εκτελεστικής Επιτροπής του ΕΣΥ με εξειδικευμένα στελέχη και Γενικό Διευθυντή, που επιλέγονται από ανοιχτές αξιοκρατικές διαδικασίες. Η Εκτελεστική Επιτροπή έχει την ευθύνη του σχεδιασμού, συντονισμού, ελέγχου και αξιολόγησης του συστήματος.

ή

Πρόταση: Θεσμοθέτηση στο Υπουργείο Υγείας Ενιαίας Γενικής Διεύθυνσης ΕΣΥ και θέση Γενικού Γραμματέα με θητεία, που επιλέγεται με ανοιχτή αξιοκρατική διαδικασία.

- Ενίσχυση του επιτελικού ρόλου των Υγειονομικών Περιφερειών στον σχεδιασμό – συντονισμό - έλεγχο των μονάδων του ΕΣΥ, στην εποπτεία των ιδιωτικών μονάδων, την εφαρμογή προγραμμάτων Δημόσιας Υγείας και τη διαχείριση των περιφερειακών προϋπολογισμών υγείας.
- Καθιέρωση Διοίκησης με στόχους, σχέδιο δράσης, έλεγχο, αξιολόγηση και λογοδοσία. Εφαρμογή συγχρόνων εργαλείων διοίκησης (ποιότητας, πληροφορικής, αξιολόγηση).
- Διαφανές, ηλεκτρονικό, αποκεντρωμένο σύστημα προμηθειών.

- Εφαρμογή συνεχούς κοινωνικού ελέγχου (social accountability) και δημόσια κοινοποίηση των αποτελεσμάτων λειτουργίας των Υπηρεσιών.
- **Πρόταση:** Τα Νοσοκομεία μετατρέπονται σε ΝΠΙΔ. Αναλαμβάνουν πλήρως τη μισθοδοσία του προσωπικού τους, εκτός των ειδικευομένων ιατρών. Διασφαλίζονται τα εργασιακά δικαιώματα των υπηρετούντων εργαζομένων.

ή

- **Πρόταση:** Τα Νοσοκομεία παραμένουν ΝΠΔΔ. Η μισθοδοσία παραμένει στη κεντρική κυβέρνηση. Υποχρεούνται σε κλειστούς προϋπολογισμούς καθολικούς και ειδικούς κάθε τμήματός τους.

Θ. Σύγχρονη φαρμακευτική πολιτική

- Εξασφάλιση του αναγκαίου φαρμάκου σε κάθε έλληνα πολίτη.
- Σταθερό θεσμικό περιβάλλον και εξασφάλιση συνθηκών δικαιοσύνης και διαφάνειας στην απόδοση τιμών και στην αποζημίωση.
- Ουσιαστικά κίνητρα στα φαρμακεία για συγχωνεύσεις και συνεταιρισμούς.
- Εφαρμογή επιστημονικών πρωτοκόλλων και ενσωμάτωσή τους στην Ηλεκτρονική Συνταγογράφηση.
- Αύξηση του μεριδίου της αγοράς των γενοσήμων φαρμάκων με ειδικά προγράμματα προώθησης και με την παροχή οικονομικών κινήτρων στους ασθενείς, στους γιατρούς και στους φαρμακοποιούς.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των ασθενών στα καινοτόμα φάρμακα.

V. ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ

Επιδιώκουμε τη δημιουργία ενός Ασφαλιστικού Συστήματος για τις νέες γενιές: με χαμηλότερες εισφορές, φιλικό στην εργασία, ευεργετικό για την ανάπτυξη.

Εκτιμούμε ότι:

1. Το ασφαλιστικό πρόβλημα απετέλεσε μια από τις βασικές αιτίες της χρεοκοπίας της χώρας. Το πολιτικό σύστημα στο σύνολό του, την περίοδο της μεταπολίτευσης, έκλεινε τα μάτια του στην επερχόμενη κατάρρευση, προκειμένου να μη διαρρήξει τις σχέσεις του με μικρές και μεγαλύτερες ομάδες συμφερόντων. Η ελληνική κοινωνία αφέθηκε στις σειρήνες της μυθολογίας περί “αβύθιστου ασφαλιστικού”. Δεξιόι, αριστεροί, κεντρώοι βολεύτηκαν κάτω από την ιδεολογική ηγεμονία του πελατειακού συστήματος.

Στη πραγματικότητα όλα αυτά τα χρόνια, τα δανεικά χρηματοδοτούσαν την κοινωνική πολιτική. Το Ασφαλιστικό είχε χρεοκοπήσει πολύ πριν τη χρεοκοπία της χώρας.

Μια πιο κοντινή ματιά στην πορεία των επιμέρους δαπανών της γενικής Κυβέρνησης αναδεικνύει τον καθοριστικό ρόλο του Ασφαλιστικού.

Ενώ οι δαπάνες για μισθούς, συντάξεις, Υγεία και λοιπές κοινωνικές παροχές, ως ποσοστό των εσόδων από φόρους και ασφαλιστικές εισφορές, είχαν αντίστοιχη πορεία με τη συνολική δαπάνη, μοναδική εξαίρεση αποτελεί η συνταξιοδοτική δαπάνη, η οποία, παρά τη δημοσιονομική προσαρμογή και τις περικοπές, συνεχίζει αυξητικά και μετά το 2009.

Ο νόμος 3863 και 3865 του 2010 απετέλεσε τη πρώτη ουσιαστική προσπάθεια μεταρρύθμισης στο σύστημα και αυτό γιατί η ασφαλιστική μεταρρύθμιση αφορά για πρώτη φορά, στους κανόνες και τον τρόπο, με τον οποίο χορηγούνται οι μελλοντικές συντάξεις και καταβάλλονται οι μελλοντικές εισφορές. Η διαχείριση των υφιστάμενων συντάξεων είναι ζήτημα δημοσιονομικής τάξης.

2. Το Ασφαλιστικό που ψηφίστηκε από τη κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑΝΕΛ είχε ως αποτέλεσμα:

α) τη δραματική μείωση των συντάξεων για ένα μεγάλο πλήθος ασφαλισμένων που έχουν συνεισφέρει με τη συνεπή και ανελλιπή καταβολή εισφορών καθόλη τη διάρκεια του εργασιακού τους βίου,

β) την δυσανάλογη αύξηση των καταβαλλόμενων ασφαλιστικών εισφορών σε ένα σύστημα που ήδη το ποσοστό των εισφορών είναι από τα υψηλότερα στην Ευρώπη.

Πρέπει να ξεκαθαρίσουμε ότι μεταρρύθμιση δεν μπορεί να βαφτίζεται κάθε προσπάθεια άντλησης πόρων για τη στήριξη του συστήματος. Ούτε το σύστημα μπορεί να αλλάζει κάθε τετραετία, όπως η διαδικασία εισαγωγής στα Πανεπιστήμια.

Η τελευταία μεταρρύθμιση δε γίνεται ούτε στο όνομα των νεότερων γενεών. Η αλήθεια είναι ότι το σχέδιο Κατρούγκαλου φορτώνει εξ ολοκλήρου τα βάρη της κρίσης και της εξόδου από αυτή, στις επόμενες γενιές. Οι σημερινοί νέοι εργαζόμενοι υφίστανται μια τριπλή κακοποίηση. Αυξάνονται οι ασφαλιστικές εισφορές, μειώνονται οι συντάξεις που θα λάβουν στο μέλλον μέσω της μείωσης των συντελεστών αναπλήρωσης και εξισώνονται προς τα κάτω με αυτούς που έχουν πληρώσει λιγότερα αφού το σύστημα είναι ανάστροφα ανταποδοτικό. Χαμένοι είναι έτσι και οι τωρινοί και οι αυριανοί συνταξιούχοι.

Το μείγμα αυτό οδηγεί στην ηθελημένη αποφυγή καταβολής ασφαλιστικών εισφορών, δηλαδή στην άρνηση της τυπικής και νόμιμης ασφάλισης, ευνοώντας ξεκάθαρα την εισφοροδιαφυγή και εισφοροαποφυγή.

Το νέο σύστημα συμβάλλει στη φτωχοποίηση των σημερινών συνταξιούχων και στην απαξίωση της εργασίας των μελλοντικών συνταξιούχων που εργάζονται σήμερα. Παράλληλα, διαμορφώνει ένα ασφαλιστικό τοπίο που δεν παρέχει καμιά προοπτική διασφάλισης της βιωσιμότητας του συστήματος

3. Οι βελτιώσεις που προτείνουμε αξιοποιούν τις μεταρρυθμίσεις των τελευταίων ετών, στρέφοντας την προσοχή στις νεότερες γενιές.

A. Κύρια Σύνταξη

Μετεξέλιξη του υφιστάμενου ασφαλιστικού συστήματος σε ένα Νέο Μεικτό Σύστημα που θα είναι, μέσω της βασικής σύνταξης, αφενός αναδιανεμητικό (θεσμικός ρόλος του κράτους) και αφετέρου, μέσω της αναλογικής σύνταξης, ανταποδοτικό (κίνητρα για τους εργαζόμενους για παραμονή στην εργασία και τη συνεπή καταβολή εισφορών):

- Βασική σύνταξη για όλους με 15 έως 20 έτη ασφάλισης που θα ανέρχεται σε ποσοστό 5% του ΑΕΠ.

- Αναλογική σύνταξη που θα στηρίζεται στην ενίσχυση της αναλογικότητας και ανταποδοτικότητας στη βάση των καταβαλλόμενων ασφαλιστικών εισφορών.

B. Επικουρική Σύνταξη

Καθολική και Υποχρεωτική Επικουρική Σύνταξη με το κράτος να διατηρεί τον θεσμικό του ρόλο. Η εξασφάλιση της διαφάνειας επιτυγχάνεται μέσα από τον Ατομικό (προσωπικό) Λογαριασμό για κάθε εργαζόμενο (κεφαλαιοποίηση εισφορών).

- Υποχρεωτική επιλογή από τον εργαζόμενο ενός Ταμείου: Επικουρικού (ΕΤΕΑ) ή Επαγγελματικού Ταμείου που θα διαλέγει ο ίδιος.
- Πλήρης κεφαλαιοποίηση στον ατομικό λογαριασμό του κάθε εργαζόμενου με δυνατότητα μετάβασης σε όποιο ταμείο επιθυμεί.
- Διαφάνεια και συνέχεια μέσα από τη δυνατότητα πρόσβασης και παρακολούθησης της πορείας του Ατομικού Λογαριασμού.
- Θωράκιση της προαιρετικής επιλογής των Επαγγελματικών Ταμείων μέσα από την θεσμοθετημένη ανάπτυξη και λειτουργία τους και τη δυνατότητα σύστασής τους μέσα από συλλογικές πρωτοβουλίες εργαζομένων και εργοδοτών.

Γ. Περιορισμός Εισφοροδιαφυγής- Βελτίωση Εισπραξιμότητας Οφειλών.

- Μείωση των εισφορών για ενίσχυση της εργασίας και καταστολή της εισφοροδιαφυγής.
Με βάση την Αναλογιστική μελέτη προβλέπεται ότι η συνολική συνταξιοδοτική δαπάνη ανέρχεται σε 30.203 δισ. ευρώ. Επομένως, το ίδιο δημοσιονομικό αποτέλεσμα θα μπορούσε να επιτευχθεί με λιγότερο επώδυνα και περισσότερο αποτελεσματικά μέτρα στο πεδίο των δαπανών αντί για μια οριζόντια αύξηση στο επίπεδο των εισφορών.
- Διαχείριση ανείσπρακτων οφειλών με τρόπο ώστε να είναι δυνατή η εξυπηρέτηση της οφειλής και η ένταξη των οφειλετών στη ρύθμιση
- Εφαρμογή του μέτρου της κάρτας εργασίας (νόμος 3996/2011) σε κάθε εργασιακό χώρο και σύνδεση με την ενοποιημένη ηλεκτρονική βάση ΙΚΑ-ΣΕΠΕ-ΟΑΕΔ.

- Σταδιακή μετάβαση σε ένα σύστημα ταυτόχρονης πληρωμής αποδοχών, εισφορών και ΦΜΥ μέσα από το τραπεζικό σύστημα.

VI. ΠΑΙΔΕΙΑ

Αποτελεί πεποίθηση των προοδευτικών δυνάμεων, ότι για να αλλάξει η χώρα, πρέπει να αλλάξει η Εκπαίδευση. Για να γίνει αυτό χρειάζεται η ανάπτυξη ενός νέου μεταρρυθμιστικού κινήματος στην Παιδεία που θα διεκδικήσει μεγάλες τομές με στόχους:

1. Τη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με αξίες και κοινωνική συνείδηση και με τις απαραίτητες δεξιότητες για την επιτυχή ένταξή τους στην αγορά εργασίας. Επομένως, πολιτών με προσόντα για την ανάπτυξη της επιστημονικής έρευνας και της επιχειρηματικότητας.
2. Τη μετατροπή της σχολικής μονάδας σε μορφωτικό κέντρο με ελευθερία σχεδιασμού από τους εκπαιδευτικούς αλλά και έλεγχο των αποτελεσμάτων.
3. Τη συμβολή της εκπαίδευσης στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας και την ανάπτυξη.

Οι στόχοι αυτοί απαιτούν:

α) Μια σύγχρονη και ποιοτική Δημόσια Εκπαίδευση, με αυξημένη χρηματοδότηση που πρέπει να εξαιρεθεί από τον υπολογισμό των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, ώστε να γίνει πόλος ανάπτυξης για τη χώρα.

β) Αποκέντρωση του εκπαιδευτικού συστήματος σε επίπεδο Περιφέρειας, με επιτελικό ρόλο του Υπουργείου. Στροφή στην τεχνολογική εκπαίδευση και αναπροσαρμογή στις ανάγκες της ελληνικής οικονομίας.

γ) Λειτουργία ενός σταθερού, ενιαίου, επιστημονικά τεκμηριωμένου πλαισίου αξιολόγησης σε όλες τις βαθμίδες.

δ) Ενίσχυση βιωματικών πρακτικών σχετικά με το περιβάλλον, την οικονομία, την υγεία, τον πολιτισμό, την πολιτική, τα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Προσχολική Αγωγή:

- Δίχρονη, υποχρεωτική προσχολική αγωγή, με πλήρη εφαρμογή της ολοήμερης λειτουργίας.

- Ενιαία Προσχολική Αγωγή και εκπαίδευση Παιδαγωγών (Βρεφονηπιοκόμοι και Νηπιαγωγοί) και εποπτεία από ΥΠΕΠΘ (δομή εκπαιδευτική και όχι πρόνοιας).
- Έμφαση και ιδιαίτερη προσοχή στην πρώιμη ανίχνευση δυσκολιών σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

B. Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

- Δημόσια υποχρεωτική εκπαίδευση 11 ετών (2+6+3) και στη συνέχεια ελεύθερη επιλογή για το Γενικό Λύκειο (με δύο κατευθύνσεις “Πρακτικό” και “Κλασσικό”) ή Τεχνολογικό Λύκειο.
- Αναβάθμιση Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης ως ισότιμου εταίρου της γενικής Εκπαίδευσης. Κατοχύρωση επαγγελμάτων και καθορισμός επαγγελματικών δικαιωμάτων. Διευκόλυνση κινητικότητας μεταξύ Γενικού και Τεχνολογικού Λυκείου. Ουσιαστική λειτουργία Κέντρων Επαγγελματικού Προσανατολισμού.
- Εκκοσμίκευση της Εκπαίδευσης με κατάργηση της υποχρεωτικής πρωϊνής προσευχής, αλλαγή του περιεχομένου του μαθήματος των Θρησκευτικών σε μάθημα Θρησκευολογίας και αλλαγή του στρατιωτικού χαρακτήρα των παρελάσεων σε εορταστικό.
- Δημιουργία Σχολικών Μονάδων με κριτική μάζα καθηγητών και μαθημάτων προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα να οργανώνονται και μαθήματα επιλογής.
- Γενίκευση του ολοήμερου σχολείου με το ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα (ΕΑΕΠ) σε όλα τα δημοτικά από τα 6θέσια και άνω και επαναφορά των από το 2010 θεσμοθετημένων ομίλων δραστηριοτήτων (Ευέλικτη Ζώνη) στα Γυμνάσια.
- Επανασχεδιασμός, ανακαθορισμός και αναδιάταξη της ύλης και των προγραμμάτων σπουδών με επιστημονικά κριτήρια και έμφαση στη διαθεματικότητα.
- Ενίσχυση της πολιτικής των πρότυπων και πειραματικών σχολείων και επέκτασή τους σε κάθε νομό.
- Προώθηση της εφαρμογής των Νέων Προγραμμάτων Σπουδών με βάση τις σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις, με έμφαση στη διαθεματικότητα, τη βιωματική μάθηση, τη συνεργατικότητα, την εξοικείωση με τον εθελοντισμό και την κοινωνική προσφορά ως μέρος της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
- Κατάργηση των Διαπολιτισμικών σχολείων, με αντίστοιχη ενίσχυση της Διαπολιτισμικότητας σε όλη την Εκπαίδευση.
- Ενίσχυση του ρόλου του Συμβουλίου Σχολικής Κοινότητας το οποίο μαζί με το Σχολικό Συμβούλιο αποτελούν το συνδυαστικό κρίκο με την τοπική κοινωνία. -- Διαχειριστική αυτοτέλεια του σχολείου.

- Έμφαση στη διοίκηση σχολικών μονάδων. Ενίσχυση σχετικών μεταπτυχιακών προγραμμάτων και κατάρτιση στελεχών που προορίζονται για διευθυντές σχολείων, σχολικοί σύμβουλοι ή αξιολογητές.
- Η επιτυχής ολοκλήρωση του Λυκείου οδηγεί στην απόκτηση Εθνικού Απολυτηρίου, μέσα από διαδικασίες που θα διασφαλίζουν την αντικειμενικότητα και τη διαφάνεια στην αξιολόγηση των μαθητών, συνεκτιμώντας τη συνολική επίδοση τους και στις τάξεις του Λυκείου.
- Ανάπτυξη του «ψηφιακού σχολείου» με τη συνεχή αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών.

Γ. Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

- Θέσπιση ενιαίων κριτηρίων κατάργησης ή συγχώνευσης ακαδημαϊκών μονάδων και άμεση υλοποίησή τους στο πλαίσιο ενός γενικότερου στρατηγικού σχεδιασμού για τη Χωροταξική αναδιάρθρωση της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τη δημιουργία ισχυρών εκπαιδευτικών πόλων Πανεπιστημίων, ΤΕΙ και Ερευνητικών Κέντρων. Οι σημαντικές υποδομές, που έχουν ήδη δημιουργηθεί, να χρησιμοποιηθούν και να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση και αναβάθμιση της τεχνολογικής εκπαίδευσης, της δια βίου μάθησης, των σχολείων δεύτερης ευκαιρίας, των θερινών σχολείων, των σχολών γονέων κλπ.
- Ενιαίος χώρος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Έρευνας και διασύνδεσή του με χώρους σημαντικούς για την ελληνική οικονομία.
- Συμφωνία Πολιτείας και ΑΕΙ για τον ορισμό των εισακτέων σε κάθε Σχολή και για τον ορισμό της βαρύτητας των βασικών μαθημάτων, βάσει των οποίων θα γίνεται η εισαγωγή.
- Δυνατότητα για πολλαπλές επιλογές και εύκολη μετακίνηση εντός Σχολών αλλά και Ιδρυμάτων για τον φοιτητή, για αλλαγή κατεύθυνσης σπουδών και για δυνατότητα απόκτησης πρωτεύουσας και δευτερεύουσας ειδικότητας.
- Δημιουργία ξενόγλωσσων προγραμμάτων προπτυχιακών σπουδών με τέλη εγγραφής και μεταπτυχιακών σπουδών με δίδακτρα για υποδοχή κυρίως ξένων φοιτητών, καθώς και επιβολή τελών εγγραφής, με παράλληλη παροχή υποτροφιών ή και δωρεάν σπουδών στους άριστους και αποδεδειγμένα άπορους πτυχιούχους για τα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (ΠΜΣ).
- Επανακαθορισμός του ρόλου και των αρμοδιοτήτων των Συμβουλίων Διοίκησης μετά από αξιολόγηση του θεσμού όπως προβλέπεται από το νόμο και λαμβάνοντας υπόψη την ευρωπαϊκή εμπειρία. Το Συμβούλιο Ιδρύματος να λειτουργεί ως συμβούλιο στρατηγικού σχεδιασμού και εποπτείας ενισχύοντας το αυτοδιοίκητο των ιδρυμάτων.

- Ίδρυση μη κρατικών πανεπιστημίων με την αναθεώρηση του άρθρου 16 του Συντάγματος και με διαδικασίες αυστηρής πιστοποίησης.

Πρόταση 1^η: Ίδρυση Εθνικού Οργανισμού Πιστοποίησης Ιδρυμάτων ως Ανεξάρτητης Αρχής για την εξασφάλιση διαδικασιών συνεχούς αξιολόγησης των δημοσίων Ιδρυμάτων αλλά και τον έλεγχο των ιδιωτικών Ιδρυμάτων μεταλυκειακής εκπαίδευσης ως απαραίτητη προϋπόθεση για τη δυνατότητα ίδρυσης μη κρατικών πανεπιστημίων.

Πρόταση 2^η: Ίδρυση μη κρατικών Πανεπιστημίων υπό τον έλεγχο της Αρχής Διασφάλισης Ποιότητας (ΑΔΙΠ) για την Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με διαδικασίες αξιολόγησης όπως και στα κρατικά Πανεπιστήμια.

- Ενίσχυση των Κέντρων Καινοτομίας και Επιχειρηματικότητας στα Πανεπιστήμια, καθώς και των Γραφείων Σταδιοδρομίας.
- Δημιουργία Ανωτάτης Σχολής Θεάτρου, Κινηματογράφου, Χορού και Μουσικής (Εισαγωγή αντίστοιχη με ΑΣΚΤ) καθαρά καλλιτεχνικής εκπαίδευσης.
- Διασαφήνιση θεσμικού πλαισίου και κανόνων σχετικά με θέματα πνευματικής ιδιοκτησίας που απορρέουν από την έρευνα που διεξάγεται στα ΑΕΙ.
- Θέσπιση πλαισίου επαγγελματικών προσόντων για την εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εργασίας.

Δ. Ειδική Αγωγή

- Ενίσχυση των δομών Ειδικής Αγωγής με αύξηση του αριθμού τους και εφαρμογή πολιτικών για την ενίσχυση της συνεκπαίδευσης με επιμόρφωση των στελεχών εκπαίδευσης και των εκπαιδευτικών στην κατεύθυνση αυτή.
- Αναδιοργάνωση κι αύξηση του αριθμού των Τμημάτων ένταξης, τα οποία στο σύνολό τους λειτουργούν ως ειδικές τάξεις. Επέκταση της λειτουργίας Τμημάτων ένταξης και στα Γυμνάσια
- Εξορθολογισμός του θεσμού της παράλληλης στήριξης, με επέκτασή της και στα ΑΕΙ.
- Ενίσχυση των ΚΕΔΔΥ με το απαραίτητο προσωπικό, για επιτάχυνση των αξιολογήσεων.
- Ενίσχυση της λειτουργίας και αύξηση του αριθμού των ΕΕΕΚ ώστε να βρίσκουν εκπαιδευτική διέξοδο οι μαθητές οι οποίοι δεν μπορούν να φοιτήσουν σε Γυμνάσια.
- Ίδρυση Κέντρων δημιουργικής απασχόλησης για νέους με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες σε συνεργασία με τους Δήμους και τις Περιφέρειες.

Ε. Κατάρτιση και Δια Βίου Μάθηση

- Πλήρης εφαρμογή του νόμου 3879/10 για την ανάπτυξη της Δια Βίου Μάθησης.
- Αναβάθμιση των Κέντρων Δια Βίου Μάθησης (ΚΔΒΜ), σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Εμπλουτισμός τους με νέο εκπαιδευτικό υλικό και θεματικές ενότητες εθνικής και τοπικής εμβέλειας. Λειτουργία Σχολών δια βίου μάθησης και από τα Πανεπιστήμια.
- Περαιτέρω σύνδεση των συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης κατάρτισης με την απασχόληση και την αγορά εργασίας και προώθηση της συνεργασίας μεταξύ ιδιωτών, τοπικής αυτοδιοίκησης και δημόσιου τομέα.

ΣΤ. Εκπαιδευτικοί

- Διορισμοί και προσλήψεις από ενιαίους πίνακες με βάση αντικειμενικά κριτήρια (βαθμολογία από διαγωνισμό ΑΣΕΠ, διδακτική προϋπηρεσία, ακαδημαϊκοί τίτλοι και κοινωνικά κριτήρια). Η προϋπηρεσία δεν πρέπει να ακυρώνει τα υπόλοιπα κριτήρια. Άμεση προκήρυξη νέου διαγωνισμού του ΑΣΕΠ.
- Εκσυγχρονισμός και ανανέωση του κανονιστικού πλαισίου λειτουργίας και του Καθηκοντολογίου των εκπαιδευτικών, στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των συμμετοχικών διαδικασιών. Επαναπροσδιορισμός του ρόλου του Συλλόγου Διδασκόντων.
- Επαναπροσδιορισμός και ομαδοποίηση των ειδικοτήτων των εκπαιδευτικών (δημιουργία διαθεματικών ειδικοτήτων «ομπρέλα»), ώστε να αξιοποιείται σωστά το σύνολο των υπηρετούντων εκπαιδευτικών χωρίς αυτό να αποβαίνει σε βάρος της ποιότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης.
- Θέσπιση σταθερού πλαισίου συνεχούς επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών.
- Εφαρμογή ενιαίων και σταθερών κανόνων διαφάνειας, αντικειμενικότητας και αξιοκρατίας για την επιλογή των στελεχών εκπαίδευσης.

VII. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Είναι πλέον διεθνώς αποδεκτό ότι ο πολιτισμός αποτελεί σημαντική αναπτυξιακή δύναμη. Για τη χώρα μας, η άποψη αυτή αποκτά ιδιαίτερη δυναμική, αν συνυπολογισθεί το τεράστιο πολιτιστικό απόθεμα, αλλά και η σύγχρονη καλλιτεχνική παραγωγή και δημιουργία.

Η ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς με όλο και πιο φιλικούς προς τον επισκέπτη τρόπους, η σύγχρονη πολιτιστική παραγωγή, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η αναγνώριση της σημασίας της βιωσιμότητας των πολιτιστικών φορέων και μονάδων, καθώς και οι μεγάλες δυνατότητες τοπικών, περιφερειακών, εθνικών, αλλά και διεθνών δικτυώσεων και συνεργασιών, δημιουργούν προϋποθέσεις και αλλάζουν δυναμικά τις δυνατότητες που έχει ο πολιτισμός να επηρεάσει πολλούς τομείς της οικονομικής και κοινωνικής ζωής, να λειτουργήσει ως μοχλός ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

Ο πολιτισμός ως η μεγάλη αναπτυξιακή δυνατότητα της χώρας μας μπορεί και πρέπει να αποτελέσει έναν από τους σημαντικότερους μεταρρυθμιστικούς άξονες των προοδευτικών πολιτικών δυνάμεων. Η προστασία και αξιοποίηση του πολιτισμικού μας αποθέματος με παράλληλη διασφάλιση της σύγχρονης δημιουργίας αναδεικνύονται σε βασικούς άξονες του μεταρρυθμιστικού εγχειρήματος.

Ταυτόχρονα Πολιτισμός και Πολιτική αντιμετωπίζουν έναν κοινό εχθρό: το λαϊκισμό. Η συζήτηση για τον Πολιτισμό πρέπει να μπορεί να προσφέρει μια πολιτική απάντηση στον κίνδυνο αυτό.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Ανάδειξη των Πόλεων και των Περιφερειών σε προνομιακά πεδία εφαρμογής των νέων δυνατοτήτων που προσφέρει ο πολιτισμός για βιώσιμη ανάπτυξη. Παράλληλα, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή συμμετοχικών και διατομεακών πολιτικών μπορούν, λόγω του οριζόντιου και πολλαπλασιαστικού χαρακτήρα, να αποτελέσουν βασική προτεραιότητα του σχεδίου παραγωγικής ανασυγκρότησης της χώρας.
2. Πρόσβαση της πολιτιστικής και δημιουργικής βιομηχανίας σε τραπεζικά χρηματοδοτικά εργαλεία ειδικά για την πολιτιστική παραγωγή προϊόντων εξαγωγίμων και ανταγωνιστικών, προκειμένου να δοθεί δυνατότητα ανάπτυξης μικρών δυναμικών επιχειρήσεων στα καλλιτεχνικά και πολιτιστικά επαγγέλματα που αξιοποιούν τις νέες τεχνολογίες και δημιουργούν απασχόληση.
3. Αναδιοργάνωση του εκπαιδευτικού συστήματος και σύνδεσή του με τον πολιτισμό για την κάλυψη των σύγχρονων αναγκών της καλλιτεχνικής

δημιουργίας και της πολιτιστικής παραγωγής, καθώς και η ενίσχυση της ερασιτεχνικής δημιουργίας και η ανάδειξή της σε φυτώριο καινοτομίας.

4. Ανάδειξη της οπτικοακουστικής παραγωγής ως σημαντικού παράγοντα καλλιέργειας του κοινού σύμφωνα με τις αρχές και τις αξίες των κοινωνιών της ανοχής και της πολυπολιτισμικότητας, αλλά και προβολής του παραγωγικού πολιτισμικού κεφαλαίου της χώρας. Καίρια μεταρρυθμιστική πράξη συνιστά ο εξορθολογισμός του τηλεοπτικού και μηντιακού τοπίου και η υπαγωγή του στην εποπτεία του Υπουργείου Πολιτισμού. Κρίσιμη, στο πλαίσιο αυτό, η αναδιαμόρφωση της δημόσιας Τηλεόρασης, με στόχο την εξοικονόμηση κεφαλαίων, τα οποία θα διατεθούν για την παραγωγή οπτικοακουστικών προϊόντων.
5. Εκσυγχρονισμός σχημάτων και δομών και συγκρότησή τους αξιοκρατικά και με διαφάνεια, για την καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του καλλιτεχνικού και δημιουργικού δυναμικού της χώρας. Δημιουργία μητρώων, πιστοποίηση διαδικασιών και υπηρεσιών, αλλαγή θεσμικού πλαισίου για θέσπιση αντικειμενικών κριτηρίων για κάθε μορφής ενίσχυση με έμφαση στην προστιθέμενη αξία. Συντονισμός των πολιτιστικών δράσεων με λογική διάδρασης και αλληλοτροφοδότησης, ώστε το πολιτιστικό προϊόν, στο σύνολό του, να αποτελέσει βασικό μοχλό ανάπτυξης όχι μόνον του Κέντρου, αλλά και της Περιφέρειας.
6. Σύνδεση του πολιτισμού με την επιχειρηματικότητα, τις νέες τεχνολογίες, την έρευνα και την καινοτομία. Διαμόρφωση σύγχρονων και ολοκληρωμένων επιχειρησιακών σχεδίων, τα οποία απαιτούν λίγα κεφάλαια και εγγυούνται σημαντικές αποδόσεις, σε ανάθεση με τους παραδοσιακούς τομείς της οικονομίας που αναζητούν μεγάλες επενδύσεις. Αξιοποίηση πολλών και εξαιρετικών ανάλογων επενδύσεων στον ευρωπαϊκό χώρο με κύριο άξονα τον πολιτισμό σε επίπεδο πόλεων και περιφερειών, που αναδεικνύουν τη συμπληρωματικότητα και την αρμονική συνεργασία «παλαιού» και «νέου», «δημοσίου» και «ιδιωτικού», «αγαθού» και «προϊόντων» συνθέτοντας μια νέα αντίληψη στον χώρο του πολιτισμού.
7. Συντονισμός και ανάπτυξη συνεργειών των κρατικών και δημόσιων φορέων με τους ιδιωτικούς φορείς και τα πολιτιστικά ιδρύματα ο ρόλος των οποίων γίνεται όλο και πιο σημαντικός.

VII. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ

Σε διεθνές και ευρωπαϊκό επίπεδο, η σημασία της προστασίας του περιβάλλοντος και η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στις αναπτυξιακές πολιτικές βρίσκονται στην επικαιρότητα. Χαρακτηριστικά δείγματα είναι η διεθνής συμφωνία για το κλίμα στο Παρίσι και η στροφή χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη γραμμική στην κυκλική οικονομία.

Η Ελλάδα συνεχίζει να αντιμετωπίζει σοβαρά περιβαλλοντικά προβλήματα και καθυστερήσεις στην εφαρμογή πολιτικών προστασίας του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, ποιότητας ζωής στις πόλεις, προστασίας των οικοσυστημάτων, ορθολογικής διαχείρισης των αποβλήτων με λογικές μείωσης και ανακύκλωσης, συμμόρφωσης με τους διεθνείς συνθήκες και τους ευρωπαϊκούς κανονισμούς, συστηματικού και αποτελεσματικού ελέγχου των περιβαλλοντικών όρων άσκησης των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Σήμερα, περισσότερο από ποτέ, η αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προβλημάτων, δημιουργεί, ταυτόχρονα, και ευκαιρίες οικονομικής ανάπτυξης και απασχόλησης, στο πλαίσιο της εφαρμογής πολιτικών βιώσιμης ανάπτυξης και τήρησης του κανόνα δικαιοσύνης, σεβασμού και αλληλεγγύης προς τις επόμενες γενιές.

Η πολιτική για την ενέργεια έχει ιδιαίτερη βαρύτητα, στην κατεύθυνση της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής και της βιώσιμης ανάπτυξης, σε εναρμόνιση με τις ευρωπαϊκές πολιτικές για βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύει το ρόλο της ενέργειας ως βασικού αναπτυξιακού μοχλού, με αξιοποίηση των σημαντικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων της χώρας.

Ο χωροταξικός σχεδιασμός, αλλά και τα συνδεδεμένα με αυτόν επίπεδα σχεδιασμού και παρακολούθησης όλων των δραστηριοτήτων στο χώρο πρέπει να παρέχουν σαφή και ασφαλή εικόνα προς τους πολίτες και τους επενδυτές, αναφορικά με τις επιτρεπόμενες και τις επιθυμητές χρήσεις σε κάθε περιοχή. Παράλληλα, είναι αναγκαία η περαιτέρω απλούστευση της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η διαφάνεια στις διαδικασίες και η εφαρμογή της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει", σε συνδυασμό με την ενδυνάμωση της παρακολούθησης για την τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Ο συνδυασμός έξυπνου αναπτυξιακού περιβαλλοντικού σχεδιασμού από την πλευρά της πολιτείας, δημιουργίας θετικού κλίματος προς την επιχειρηματικότητα στους τομείς της πράσινης οικονομίας και καλλιέργειας περιβαλλοντικής συνείδησης στους πολίτες, συναπαρτίζουν το απαραίτητο πλαίσιο, ώστε η προστασία του περιβάλλοντος και η βιώσιμη ανάπτυξη να αποτελέσουν σημαντικό μοχλό στην προσπάθεια ανάκαμψης της χώρας και στη δημιουργία πολλών νέων θέσεων απασχόλησης.

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

A. Διαχείριση Αποβλήτων

- Προσέλκυση ιδιωτικών κεφαλαίων και συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα σε έργα κατασκευής, λειτουργίας, ελέγχου και συντήρησης περιβαλλοντικών υποδομών, εγκαταστάσεων επεξεργασίας αποβλήτων μεγάλης και μικρής κλίμακας και σε φιλικά προς το περιβάλλον έργα/δίκτυα μεταφορών (σιδηρόδρομοι) και ενέργειας.
- Συνεργασία της αυτοδιοίκησης με φορείς της κοινωνικής οικονομίας και της επιχειρηματικότητας μικρής κλίμακας για την επέκταση της χωριστής συλλογής και ανακύκλωση αστικών αποβλήτων (χαρτί, γυαλί, πλαστικό, μέταλλο, βιοαπόβλητα) και την καλύτερη οργάνωση της διαχείρισης ειδικών ρευμάτων αποβλήτων (ελαστικά, οχήματα, ηλεκτρικές/ηλεκτρονικές συσκευές κλπ).
- Αναβάθμιση της Περιβαλλοντικής Επιθεώρησης με την ολοκλήρωση και χρήση Ηλεκτρονικού Περιβαλλοντικού Μητρώου και συστηματική παρακολούθηση της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων σε όλες τις δραστηριότητες. Θεσμοθέτηση σώματος ιδιωτών επιθεωρητών.

B. Ενέργεια-Κλιματική Αλλαγή

Οι πολιτικές για την ενέργεια θα πρέπει να εντάσσονται σε ένα Μακροχρόνιο Ενεργειακό Σχεδιασμό που θα συνιστά τον Οδικό Χάρτη της χώρας προς τις βασικές κατευθύνσεις της ευρωπαϊκής και διεθνούς πολιτικής. Ειδικότερα, ο Μακροχρόνιος Ενεργειακός Σχεδιασμός θα πρέπει να εστιάζει στα ακόλουθα:

- Δημιουργία σταθερού πλαισίου στήριξης των ΑΠΕ και συνέχειας στην ανάπτυξη τους σύμφωνα με την ευρωπαϊκή Οδηγία 20-20-20 και με στόχο, τη μετάβαση σε ένα ηλεκτρικό σύστημα μηδενικού ισοζυγίου εκπομπών ως το 2050, λαμβάνοντας υπόψη τη “Συμφωνία του Παρισιού”. Θα προβλέπει δε, μέτρα για την ανάπτυξη κατασκευαστικής βιομηχανίας στον τομέα εξοπλισμού έργων ΑΠΕ και συνεργασίες με ΑΕΙ, ΤΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα στους τομείς της καινοτομίας και των τεχνολογιών ΑΠΕ και εξοικονόμησης ενέργειας.
- Σταδιακή απεξάρτηση από τον λιγνίτη με ταυτόχρονη στήριξη των περιοχών εξόρυξης. Η κατεύθυνση αυτή δεν αποτελεί μόνο προϋπόθεση αειφορίας του ενεργειακού μας συστήματος, αλλά επιβάλλεται και από τα νέα δεδομένα της περιβαλλοντικής ευρωπαϊκής νομοθεσίας που θα καταστήσουν μη

οικονομικά βιώσιμες τις λιγνιτικές μονάδες.

- Ηλεκτρική διασύνδεση των νησιών που, όχι μόνο θα μειώσει το κόστος παραγωγής στα νησιά και την αντίστοιχη επιβάρυνση του συνόλου των καταναλωτών, αλλά αποτελεί ταυτόχρονα και μία από τις προϋποθέσεις μεγάλης ανάπτυξης των ΑΠΕ, λόγω του πλούσιου δυναμικού των νησιών, διευκολύνοντας έτσι την επίτευξη του στόχου απεξάρτησης από το λιγνίτη.
- Ενίσχυση των μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, με αιχμή το κτιριακό απόθεμα ιδιωτικών και δημόσιων κτιρίων που οδηγεί σε σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας, με αντίστοιχα περιβαλλοντικά, αλλά και οικονομικά οφέλη, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση του φαινομένου της ενεργειακής φτώχειας και στην ανάκαμψη της οικοδομικής δραστηριότητας και της βιομηχανίας των υλικών.
- Λήψη μέτρων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, με το δεδομένο ότι η Ελλάδα θα είναι μια από τις ευρωπαϊκές χώρες που θα πληγούν εντονότερα (εθνικά και περιφερειακά σχέδια προσαρμογής σε τομείς όπως η γεωργία, η αλιεία, η δασοκομία, οι υποδομές, απειλούμενα οικοσυστήματα).

Γ. Προστασία και Αξιοποίηση του Φυσικού Πλούτου

- Νέο οικοαναπτυξιακό πρότυπο που θα συνδυάζει, αφενός την προστασία της βιοποικιλότητας και των ιδιαίτερων φυσικών και πολιτιστικών στοιχείων των προστατευόμενων περιοχών, και αφετέρου τη στήριξη ήπιων αναπτυξιακών δραστηριοτήτων οικοτουρισμού και παραγωγής τοπικών προϊόντων με φιλοπεριβαλλοντικές πρακτικές, μετά από εκτίμηση της φέρουσας παραγωγικής ικανότητας τους και τη λειτουργία αποτελεσματικών διαχειριστικών δομών διοίκησης τους.
- Ολοκλήρωση των δασικών χαρτών και του δασολογίου. Πολυετή Σχέδια Διαχείρισης των δασών, μέσα από ένα ολοκληρωμένο χωροταξικό σχέδιο (αναδασώσεις και προστασία καμένων δασών, προληπτικά έργα προστασίας, έργα διαχείρισης των δασικών οικοσυστημάτων και προστασίας της χλωρίδας και της πανίδας, διευθέτηση ορεινών χειμάρρων με σκοπό τον εμπλουτισμό του υδροφόρου ορίζοντα, προώθηση του ορεινού τουρισμού, εκσυγχρονισμό των δασικών υπηρεσιών).
- Διαχείριση των επιφανειακών, υπόγειων και θαλάσσιων υδατικών πόρων με πολιτικές προστασίας της ποιότητας και μέτρα εξοικονόμησης για μείωση της κατανάλωσης νερού και προστασίας του υδροφόρου ορίζοντα, με σύγχρονες μεθόδους όπως η στάγδην άρδευση. Εφαρμογή και επικαιροποίηση των 14 Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής, σε συνδυασμό με την ολοκλήρωση των Σχεδίων Διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας.

- Αγροτική παραγωγή φιλική στον άνθρωπο και στο περιβάλλον, ως βάση για τη βιώσιμη διατροφική πολιτική και τη βιώσιμη ανάπτυξη, με τη χρήση βιολογικών μεθόδων παραγωγής, ενίσχυση της γεωργίας ακριβείας για τη μείωση των φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων, ενίσχυση της γονιμότητας των εδαφών και δημιουργία μονάδων ενεργειακής αξιοποίησης των αποβλήτων γεωργικών και κτηνοτροφικών μονάδων.

Δ. Χρήστες Γης-Χωροταξία

- Άμεση θεσμοθέτηση των Περιφερειακών Χωρικών Σχεδίων και αναβάθμιση του ρόλου τους με σύνδεση χωρικών, περιβαλλοντικών και αναπτυξιακών πολιτικών. Ανάθεση της αρμοδιότητας Παρακολούθησης της Εφαρμογής τους στην Περιφέρεια, ώστε να υπάρξει συνέργια με τα προγράμματα του ΕΣΠΑ για ανάδειξη της παραγωγικής ταυτότητας κάθε Περιφέρειας.
- Πλήρης κατάργηση των πολιτικών αναγνώρισης των αυθαιρέτων με παραδειγματικές κατεδαφίσεις προκλητικών κατασκευών και υπερβάσεων, δειγματοληπτικούς ελέγχους φακέλων υπαγωγής αυθαιρέτων, με αυστηρή επιβολή ποινών για εξάλειψη του φαινομένου της αυθαίρετης δόμησης. Απλούστευση των διαδικασιών θεσμοθέτησης πολεοδομημένης γης που θα επιβραβεύει τους νόμιμους και όχι τους παρανομούντες πολίτες.
- Ολοκλήρωση του πολεοδομικού σχεδιασμού με θεσμοθέτηση των ΓΠΣ, μέσα από ένα ευέλικτο και σαφές πλαίσιο χρήσεων γης και απόδοση της αρμοδιότητας παρακολούθησης της εφαρμογής τους στους Δήμους.

Ε. Έξυπνες Πόλεις-Ποιότητα Ζωής

Συνδυασμένες πολιτικές για βελτίωση της ποιότητας ζωής στις πόλεις, με αναπτυξιακή κατεύθυνση, με συμμετοχή και οικολογική συμπεριφορά των πολιτών, μέσω της προώθησης μέτρων για:

- Έξυπνες πόλεις με τη χρήση νέων τεχνολογιών και καινοτομιών για υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ανοικτά δημόσια δεδομένα, διευκόλυνση της κινητικότητας και της επιχειρηματικότητας.
- Υγιείς, συμπαγείς πόλεις με αναβαθμισμένα κέντρα, μικτές χρήσεις, ελεύθερους χώρους, περιαστικό και αστικό πράσινο, σύγχρονα δίκτυα, προγράμματα μείωσης απορριμμάτων και ανακύκλωσης, εξοικονόμησης ενέργειας και χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
- Ανάδειξη της αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς, βελτίωση του οικιστικού αποθέματος, συνδέσεις με τις "πύλες" των πόλεων, τα

Πανεπιστήμια, δικτυώσεις πόλεων.

- Εύρωστες και εξωστρεφείς πόλεις με εξυπηρέτηση των οικονομικών δραστηριοτήτων, διασυνδέσεις με σύγχρονα δίκτυα μεταφορών και επικοινωνιών, προτεραιότητα στα μέσα σταθερής τροχιάς, δίκτυα πεζοδρόμων και ποδηλατοδρόμων, βελτίωση υποδομών και λειτουργιών υγείας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και άθλησης.

ΣΤ. Συμμετοχή της Κοινωνίας-Κοινωνική Ευθύνη των Επενδυτών.

- Προτεραιότητα στην περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, διαβούλευση και συμμετοχή.
- Πρωτοβουλίες για εθελοντικές συμμετοχικές δράσεις και δράσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης.
- Ανάπτυξη ηλεκτρονικής εφαρμογής που θα δίνει τη δυνατότητα στους πολίτες να ενημερώνουν σε πραγματικό χρόνο, μέσω τηλεφώνου, τις αρμόδιες αρχές για περιβαλλοντικές παραβάσεις.
- Αναγραφή στις συσκευασίες και ενημέρωση του καταναλωτή για το CO₂ που παρήχθη και επιβάρυνε το περιβάλλον, μέχρι το τελικό προϊόν να φθάσει στο καλάθι του, καθώς και για την ύπαρξη γενετικά τροποποιημένων στοιχείων.
- Καθιέρωση αντισταθμιστικής πολιτικής στις μεγάλες επενδύσεις για να εξασφαλίζονται οφέλη για την τοπική κοινωνία και να διευκολύνονται παράπλευρες επιχειρηματικές και επαγγελματικές ευκαιρίες και ευκαιρίες απασχόλησης για την τοπική οικονομία.

ΑΘΗΝΑ, ΙΟΥΛΙΟΣ 2016